

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Bursleson. POSTMASTER GENERAL. Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULASKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States ..... \$2.50 To Foreign Countries ..... \$3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass. 5 CENTS

No. 33 So. Boston, Mass., Rugpjūčio (August) 17 d., 1922m. **Metai IX.**

Lietuvos Konstitucija Priimta

\$400,000 UZ GEORGE'Ų DIENYNĄ.

Talkininkai Nesusitaiko dėl Vokietijos PAGERBIA ŠERNA.

Northcliff ir Griffith Mirė

KELIAS PER KLAIPĖDĄ.

LIETUVOS KONSTITUCIJA PRIIMTA.
 VAŠINGTONAS, 1922 m. rugpjūčio 8 d. "Elta." Rugpjūčio 1 d. Lietuvos Steigiamasis Seimas galutinai trečiuoju skaitymu priėmė Lietuvos Respublikos Konstituciją.
 Visoje šalyje iš tos priežasties rengiamos didžiausios iškilmės.

LLOYD GEORGE'Ų DIENYNAS UZ \$400,000.
 LONDONAS, rugp. 14 d. Veik visi pažymesni Europos politikieriai ir karvedžiai parašė ir parduavė už milijonus pinigus savo dienynus. Neperseniai buvo laikraščiu paskelbta, kad buvęs Vokietijos kaizeris parduavė savo memorialus už bertainį milijonų dolerių. Dabar dažinome, kad Anglijos politikos vadas Lloyd George parduavė savo dienyną už \$400,000. Du tomai to dienyno bus išleista ateinančių pavasarį Amerikoje.

TALKININKAI NESUSITAIKO.
 LONDONAS, rugp. 14 d. Talkininkų premierai, kurie čia seimavojsi nuo pereinamojo periodo, negalėjo sutikti kas link Vokietijos mokesčių. Išsikirstė nesutikime ir kiekvienas rengėsi važiuoti pamo, bet Italijos ir Belgijos pasidarbavimu vėl buvo susauktas jų posėdis ant 3:30 valandos.

Iš Paryžiaus paskeičta, kad Vokietijai duota tiek palengvimo, kad iš jos nereikalaujama 50,000,000 aukso markių kontribucijos rugp. 15 d., kada terminas sueina, tik atidėta neapribotam laikui, t. y. iki tol, kaip sekantis susivažiavimas nutars, jei dabartinis Londono susivažiavimas išsikirstys to nenutars. Abėnai manoma, kad visi sutinka, jog Vokietijai būtina reikalinga duoti nors maža atvanga (moratorium), nes ji nestengia laiku išmokėti.

LIETUVOS ATSTOVYBĖ PAGERBIA A. A. JUOZĄ ADOMAITIŠERNĄ.
 VAŠINGTONAS, VIII, 9 d. "Elta" Lietuvos Atstovybė Vašingtone sužinojusi apie mirtį seno Lietuvos patrijoto ir vieno pirmutinio tautinio lietuvių susipratimo žadintojų a. a. Juozo Adomaičio Šerno ir negalėdama dėl laiko stokos pagerbti jo atmintį uždedant ant karsto vainiką, yra a. a. Šerno pagerbimui vieton vainiko padariusi atatinamą auką Lietuvos Raudonajam Kryžiui.

LORDAS NORTHCLIFFE MIRĖ.
 LONDONAS, rugp. 14 d. Šį rytą mirė lordas Northcliffe, įsteigėjas kelių laikraščių, tarp

jų "The Times." Turėjo daug įtakos Anglijos politikoje, visame buvo priešingas Lloyd George'ui išskiriant Irlandijos klausimą. Mirė nuo užnuočinimo kraujo, turėdamas 58 metus.

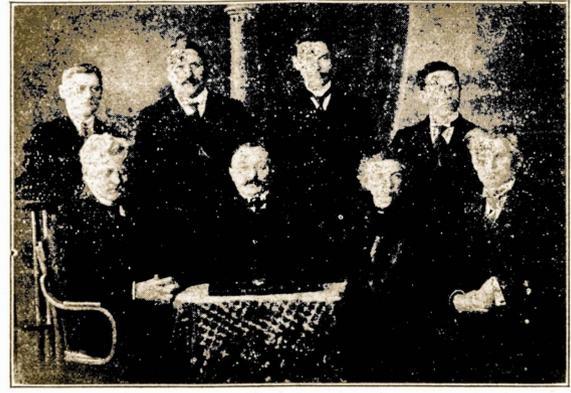
IRLANDIJOS PREZIDENTAS MIRĖ.
 Dublin, rugp. 12 d. Anksti šį rytą mirė Arthur Griffith, airių Dail Eireann (Seimo) prezidentas. Mirė širdies liga, po operacijos kelios dienos pirmiau padarytos.
 Jo mirtis skaitoma didelė nelaimė civilės karės draskomai Airijai.

KELIAS IŠ AMERIKOS LIETUVON PER KLAIPĖDĄ.
 VAŠINGTONAS, 1922 m. rugpjūčio 9 d. "Elta." Iš Lietuvos Atstovybės Klaipėdoje gauta pranešimas, jog Aleks. G. Tyškevičius, Lietuvos Garlaivių Akcinės Bendrovės Klaipėdos skyriaus vedėjas pranešė Lietuvos Atstovybei Klaipėdoje, jog Lietuvos Garlaivių Akcinė Bendrovė pernai metais spalį 15 d. padarėsi sutartį su "White Star Line," sulyg kurios ji atidavusi Garlaivių Bendrovei savo atstovavimą Lietuvoje; kad 16 balandžio ji atidavusi tokį pat savo atstovavimą Klaipėdos krašte Garlaivių Bendrovės Klaipėdos skyriui ir kad Amerikos lietuviai turės galimybės keliauti Lietuvos su "White Star" linijos ir L. Garl. Bendrovės garlaiviais per Klaipėdą.

KAIP DŽIAUGTASI KAUNE.
 VAŠINGTONAS, "Elta." Sulyg gautų papildomų iš Kauno žinių, vos tik pasiekė Kauną kablegrama apie Amerikos pripažinimą, St. Seimas pertraukė savo posėdį, Atstovai sustoję sugiedoję tautos himną. Visose mokyklose pertraukta mokslas. Į gatvę išėjo tvarkoje kareivių pulkai karo parodai, buriai žmonių susirinko į viešąją aikštę ir tuojau susiformavo eiseną, kuri nuėjo prie namų Amerikos Konsulo, kur išreiškė viešai pagarbą Amerikos vėliavai. Pasirodžiusį Amerikos Konsulą minia apibėrė gėlėmis.

Žinios apie tas manifestacijas Lietuvoje jau pasiekė ir Valstybės Departamentą. Ten buvo jos sutiktos su tikru pasigėrėjimu.

ŠERNUI MIRUS
 Lietuvos visuomenė pakiso po velėna dar vieną savo darbininką — švietėją.
 Kas buvo Šernas? Ak, ne vietoje klausimas: Šerno vardas Amerikos lietuviui yra žinomas. Kiekvienoje grįžioje rasi jo raš-

"VARPO" BENDROVĖS VALDYBA.
 Sėdi (iš kairės į dešinę): J. Staugaitis, M. Slezevičius, F. Bortkevičienė, K. Grinius.
 Stovi: J. Kriščiūnas, J. Vileišis, E. Šulcys, P. Radzevičius.

tu. Jis — vienas iš mohikanų — aušrininkų gadynės. Jo rolė Amerikos lietuvių gyvenime dar ir šiandien neįkainuojama. Tie kadrai Amerikos lietuvių, išmokę laisvai mintyti, laisvai kalbėti; tie lietuviai, kuriems pamatinės žinios iš istorijos, iš zoologijos, iš etnografijos ir kitų mokslo šakų, jau nebe svetimas dalykas; tie šimtai ir tukstančiai mūsų apšvietusių Amerikos lietuvių darbininkų — tai Šerno auklėtiniai.

Šernas nesakė prakalbų. Jis nevedė politinės, nevedė bedievybės propagandos; jis nekurstė partivumo ugnies; jis nei valandą nebuvo agitatoriu rolyje. Jis, ramus, tyklus, prie stalo nusilenkęs, kalbėjo į šimtus, į tukstančius savo mokinių tylia, bet galinga, plunksnos kalba.
 Šernas davė Amerikos lietuviams pamatą, ant kurio susikūrė savita amerikiečių kultūra. Jis pastumėjęs Amerikos lietuvių gyvenimą pirmyn pažangos keliu. Visa eilė kultūrinių draugijų Amerikos lietuvių tarpe dygo ir veikė įtekmėje to pamato, kurį Šernas patiekė Amerikos lietuviams.

Bet tu, visuomenė, tu pažinai ir įvertinai Šerną? Kam klausyti, — juk tu nemoki įvertinti! Tu — šalta, kai ledas. Tau įkaintinti reikia ko kito, ne tykaus švietėjo darbų, ne ramaus kultūros nešėjo. Tau audros reikia! Tu tik perkuną išgirstum!

Juodas Amerikiečių istorijos puslapis bus Šerno likimas, Šerno paskutinės dienos.
 Teisybė, jis, kaip ir kiekvienas žmogus, buvo tikrai žmogus; su ydomis, su geiduliais, su silpnybėmis. Bet jame buvo idealo liepsna. Jis dirbtai visuomenės švietimui ir kulturai norėjo ir dirbo.

Tau, visuomenė, tavo publicistai, rašydami Šerno nekrologus, pasako jį buvus terno švietėju, paruošus tavo jaunimui visą eilę gražių ir naudingų kurinių. Tau pasako Šerną buvus dideliu žmogum. Tu tai žinai. Tu ir daugiau žinojai apie Šerną, bet tylėjai. Žinojai, kad jis per pastaruosius kelerius metus badavo, elgėtos likimo sulaukęs; žinojai, kad jo sausos kasdieninės duonos kąsniu rupinosi tikrai burelis jo artimųjų draugų. Tu žinojai ir tylėjai. Tu neprabilai, kad Šernui davus šiltą visuomenėje užpelnytą pastogę. Ir tau, visuomenė, gėda dėl to, kad tu užmiršai savo

darbininkus, savo švietėjus, savo kovotojus. Ir atsimeri apie juos tik tuomet, kaip pakisi juos po veidą: žinai, juos jau pasišalinus iš tavo akių...

Ir nelabi vaikai dažnai užmiršta savo tėvus, savo auklėtojus... Šerno vardas ilgai bus atmemas Lietuvos kultūros istorijoje. Jei tu, visuomenė, buvai kurčia, Šernui patekus skurdan, tai pagerbk jo atmintį ir vardą nors dabar: Šerno vardu įsteig nora vieną stipendiją Amerikos lietuvių jaunikiui, einančiam aukštesnius mokslus.

Tu esi užmarši, Amerikos lietuvių visuomenė! Tu jau užmiršai visą eilę savo labdarių švietėjų. Užmiršai Mačį, užmiršai Sutkų, užmiršai Burbą, užmiršai Paukštį, užmiršai Dembskį... Ar užmirši ir Šerną? Ar tu, visuomenė, su visa eile savo vaikų, kuriuos pastatei visuomenės darbuotojų vietoje, ir Šerno vardą — kaip ir jo kuną — pakasi po velėna ir užmirši, ir nueisi savo šalto, ledinio egoizmo keliu?

Ar neužbisi tavyje kibirkštėlė dėkingumo tiems, kas visą savo amžių pašventė, kad tau tarnauti ir tavo ateičiai dirbti? Ar tu vis dar busi toki išdidis ir neširdė, kaip tasai indų stabas, kurio vėžimo ratai sutruškina aukas?
Visuomenė, ar tu pamirši Šerno vardą?

KAROLIS VAIRAS.

Rinkimams į Lietuvos Respublikos Seimą-Parlamentą Artinantis

Lietuvos Steigiamasis Seimas jau baigia priimti konstituciją. Tretytis konstitucijos skaitymas eina trukmingiau nei kad ejo antras skaitymas. Krikščionys demokratai neša pataisų, kurios labai skaudžiai atsilies į Lietuvos gyvenimą, o kitos pataisais stachiai neigia demokratybės pradus. (1-o rugpjūčio konstitucija priimta. RED.)

Priimamas jau ir Seimo rinkimų įstatymas. Rinkimai bus atliekami taip kaip ir renkant į Steigiamąjį Seimą visuotinu, tiesiu, lygiu ir slaptu balsavimu saugojant proporcingą sistemą.

Patsai balsavimas nustatomas išties sąrašų pavidale. Rinkikai balsuoja

už partijos išties kandidatų sąrašą. Žinoma toksai budas rinkimų turi daug trūkumų, nes rinkikai negali laisvai išreikšti savo valios, o verčiami balsuoti už partijos išties kandidatų sąrašą, neatsižūrint į tai, kad sąrašė gali būti visa eilė tokių kandidatų, kurie rinkimui jokiū būdu nepriimtini. Be to gerai, jei Lietuvoj iš tukstančio piliečių dešimtis sunku būtų. Sunkioj padėtyj atsidurtų beraščiai, be to išties sąrašų sistema labiau suburia piliečius, kurie balsuoja už partijos programą. Išrinktoji atstovybė iš sykiu turi organizuoto pobūdžio ir slidžiau gali eiti seime darbai. Praktika rinkimų į Steigiamąjį Seimą (1920 m. balandžio mėnesyje) ir į savivaldybes (1921 m. birželio mėnesyje) rinkikus jau prie išties sąrašų sistemos ganėtina ir įpratino. Išties sąrašai gauna skaičių atstovų proporcingai gautam skaičiui balsų.

Einant rinkimų įstatymu rinkimams praveisti sudaroma vyriausioj Rinkimų komisija ir Apygardų, ir apylinkių komisijos. Kiekvienai apygardai skaičių atstovų išrinkti į parlamentą nustato vyriausioji Rinkimų komisija. Partijos kandidatus atstovus gali paduoti iš kur nori bi tiktai jis būtų Lietuvos pilietis ir atsakyti rinkimų įstatymo reikalavimams.

Į Parl. priimta rinkti nuo 25-000 gyventojų 1-ą atstovą. Skaitant, kad dabar valdomame plote bus 2,329,325 1)-2,500,000 gyventojų, nuolatinui Lietuvos Parlamentui teks 90-100 atstovų. Galutinai dar skaičius nustačius.

Mažiau atstovų turint sutaupe valstybinių lėšų, bet nukentia tada mažumos. Net per rinkimus į Steigiamąjį Seimą dėl tųjų partijų (pažangos, žemdirbių, santaros) pasirodė skaičius reikalingų balsų nors vienam atstovui išrinkti perdidelis. Renkant daugiau atstovų susidaro tikresnė atstovybė, nes joje turi galimybės dalyvauti daugiau partijų, daugiau nuomonių apsiereiškia, kas priimant įstatymus yra sveika.

Kiek galima numatyti reikšmingiausiomis partijomis, kurios norės daugiausia savų atstovų turėti Seime bus sekančios.

1-oj eilėje krikščionių demokratų blokas (krikščionys demokratai, katalikų sąjunga, darbo federacija ir ukininų sąjunga). Visko po šiek-tiek, kad tik daug pritarėjų gavus. Tos partijos išorinė padėtis geriausia. Turi pinigų (amerikiečių) ir agitatorius kuone kiekvienoj bažnyčioj. Be to joja ant įprasto "tikėjimo žirgelo," visus kitus šaukdami bedieviais.

2-roj eilioj Liaudininkų ir valstiečių Sąjungos blokas. Jų veikėjai įtakingi savu moraliu autoritetu (Grinius, Slezevičius, J. Vileišis, dr. Staugaitis, dr. La-

1) Tokį skaičių gyventojų apskričiais paduodavo 1920 m. (žiur. "Visą Lietuvą" pusk. 206, o dabar bus bent ant 100,000 daugiaus.

šas) ir jų partijų programomis, geriausiai pritaikintomis Lietuvos liaudžiai.

Toliaus seka solialdemokratai. Jie turėjo dabar St. Seime 13 atstovų. Kadangi į sekantį Seimą rinkimuose dalyvauja ir komunistai, tas skaičius bene sumažės. Pažanga su žemdirbiais (A. Smetonos, Voldevaro, Yčo ir žemės reformos apkarpytų dvarponių partija) buvus visą laiką griežtoj opozicijoj valdžiai, turint omeny, kad Lietuvoj yra ir stambiosios ukininkijos su dvarininkija, keletą atstovų, be abejo, gaus.

Sunku būti pranašu, bet žinant Lietuvos visuomenės santikius ir upą išrodytų, kad sekantieji rinkimai šokių tokių naujienų duos.

Pirmiausia, vargu kr. d. gaus krikščionys demokratai gautų absoliutę daugumą, kokią iki šiam laikui turėjo. Nors toji partija yra geriausiose sąlygose ir be nurodytų sąlygų dar ji yra ypatingai mėgiama Lietuvos moterų, tačiau ji visiškai susikomprotavo, bevaldydama Lietuvą ir berašydama konstitucija, kuriai vargu begalės pritart demokratingi Lietuv. sluogsniai. Be abejo, žymi dalis balsavusių pirmiaus už krikščionis demokratų dabar ištirps tarp kitų partijų.

Galima yra išanksto, spėliojimais užsiimant pasakyti, kad krikšč. dem. (su visomis filijomis), jeigu gaus iš 100 atstovų vieną trečdalią (30-35 ats.) — tai bus gerai. Valstiečių Sąjunga ir liaudininkų gali padidėti, bet vidutinai reikėtų jiems skaičiuoti ¼ — 25 atstovus, socialdemokratams bus gerai jeigu gaus 10, komunistai 3-5, žemdirbiai su pažanga 10-12; žydų partijos gali gauti iki 8 atstovų, lenkai — 2, lietuviai, lenkiškai kalbantieji *).

Steigiamasis Seimas buvo bėdinas intelektualėmis paugomis (stipriausi intelektu buvo socialdemokratų ir žydų frakcija bėdiniausia krikščionių demokratų frakcija) ir gana jaunas. Vidutinas amžius Steigiamojo Seimo atstovų buvo 32 metų (gal kiek suklysta, bet nedaug).

Partijos turėtų surasti į kandidatus stipresnio intelekto žmonių. Ypač didelis trukumas buvo jaučiamas juristų (visam St. Seime buta iš 112 atstovų 6 juristai), tuo tarpu Latvių Steigiamajame Seime buta 40 juristų. Be to jaučiamas buvo atstovų bėgimas iš Steigiamojo Seimo, nuolatos užleidžiant vietą kitiems. Viena iš priežasčių, kodėl taip atsitikdavo yra, be abejo, ir blogas materialis aprūpinimas atstovų.

Butų gera, kad nuolatinis Seimas (parlamentas) viso to išvengtų.

Sunku tikėti, kad daugiaus visų pageidaujamo sveikumo būtų įnešta, žinant vienos partijos (klerikalinės) veržimąsi prie visiško įsiviešatavimo, neatsižūrėjus (Tąsa ant 4 pusl.).

1) Išleisus laikraštį "Nowiny" dauguma valstiečių lenkiškai kalbančių pasidarė "lietuviškos orientacijos". Beabejo, šiais rinkimais jie turės savą atskirą sąrašą.

A. L. T. S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ISTOJO I
I A. L. T. SANDARĄ.

Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:

J. Radzius,
A. Saliulis,
P. Kontrimas,
M. Zinkevičiūtė.

Prie 12 kp., Lawrence, Mass.:

Dr. C. J. Mikolaitis,
Jonas Marcalis.

Prie 29 kp., Detroit, Mich.

Vincas Janceris.

Prie 75 kp., Chicago, Ill.:

Antanina Soleikaitė,
Antanas Jokubonis,
Petras Mockus,
Paulius P. Baublys,
Pranas Birutis.

KUUPOS SUJUDO.

Netik kad kas sąvaitę nauji nariai rašosi prie kuopų, bet ir finansinės paramos sulaukiame.

Štai gavome net \$10.00 Sandaros galutinam skolų išmokėjimui nuo 1-mos kuopos iš Brooklyn, N. Y., kuri skirdama tą gausią auką kviečia ir kitas kuopas prisidėti su aukomis, kad iki busiančio Sandaros Seimo būtų apmokėtos visos likusios skolos. Tad į talką visos kuopos! pabaigkite mokėti pereinamųjų metų paskirtas kvotas, tai netik, kad skolos bus išmokėtos, bet dar liks ir spaustuvės pagerinimui. Tad kuri kuopa bus pirma išpildyme savo kvotos?

KAS DAUGIAU?

Nors yra varomas vėjus aukų rinkimui į Politinį Išdą suteiktam paramos mūsų vienminčiams tėvynėje jų kovoje su juoduju internacionalu, nors daugelis Sandariečių yra paaukoję gausias aukas į Išdą, bet mūsų tarpe atsiranda gerų tėvynainių mūsų idėjos draugų, kurie nepairsta ir mūsų organo reikalų.

Štai šiomis dienomis gavome per mūsų pirm. p. V. K. Račkauską gausias aukas nuo sekančių mūsų draugų:

Visiems Amerikiečiams gerai žinomas tėvynainis TAMAS PAUKSTYS paaukojo Sandaros organo skolų išmokėjimui net \$25.00 Jis suteikdamas tą gausią auką lieka mūsų amžinu draugu. Antras visiems gerai žinomas veikėjas Al. Steponaitis paaukojo \$10. Tad varde A. L. T. Sandaros, aukotojams tauriu širdingą ačiū, ir tikiu, kad atsiras ir daugiau, kurie pasidarys savo aukas sulyg išgalės taip, kad prieš būsimą Seimą mūsų skolos bus išmokėtos. Tad kas daugiau? Seimas netoli. Skolų ne daug. Užbaigkite jas ant visados!

K. J. PAULASKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

KUUPOJ VIRŠININKAMS.

Liepos mėnesio pradžioje visoms kuopoms išsiuntinėjam nominacijų blankas, paskirdamas visą šį mėnesį nominacijų laikui taip, kad kiekviena kuopa turėtų laiko sušaukti susirinkimą, ir dalyvauti nominacijoje. Tad dar kartą primenu kuopoms, kad pasiskubintumėte šį mėnesį Centran gražinti blankas. Kūrios suvėluosite, tai nesupykite, jei balsai nebus priskaityti.

KALENDORIAUS REIKALE.

Kelios sąvaitės atgal visų kuopų viršininkams išsiuntinėjam laiškus, pranešdamas, kad šiais metais "Sandara" išleidžia didelį apie iš 200 puslapių Kalendorių, skaitliu apie 10,000 egzempliorių. Kalendorius jau pradėtas statyti, ir norime, kad pirm Sandaros Seimo t. y. lapkričio mėnesyje jau būtų gatavas.

Dabartiniu laiku visoms kuopoms išsiuntinėjam tam tikras

apgarsinimų rinkimui blankas. Kuopų viršininkai gavę tas blankas pasikvieta į talką kuopų narius ir tarpe vietos biznierių parinkite skelbimų. Tad į darbą visi kaip galite greičiausiai, kad nesuveluotume su darbu, ir biznieriui norinti garsintis, kad nepasivėluotų.

K. J. PAULASKAS.

A. L. T. SANDAROS REIKALAI.

L. P. Išdas, ir Musų Sandariečių Pareigos.

Laikas bėga, o darbai mūsų Sandariečių dar nėra atlikti. A. L. T. Sandaros šimtinis Seimas jau artinas, o mes savo darbais jį pasitikti dar neesame prisirengę. A. L. T. Sandara, šiuos metus padarė nemažą savo darbų rekordą, palyginant su kitų perėjusių kelerių metų, bet visgi tai nėra pakankamai, arba tiek nuveikta, kiek buvo tikėtasi po pereinamą Sandaros Seimui.

Pereitas Sandaros Seimas davė mums, Sandariečiams, visą eilę naudingų puikių nutarimų, bet tik gaila, kad laikai bedarbių, ir kitokios priežastys, nedavė mums, Sandariečiams, progos bei galimybės visus tuos nutarimus įvykinti gyveniman. Atsižvelgiant į tai, kad blogi laikai buvo, mes visgi padarėme šį-tą naudai mūsų organizacijos, ir po draug davėme nemažą paramą savo idėjos draugams Lietuvoje — Valstiečių Sąjungai.

Pereitus metus Sandaros Seimas įsteigė L. Pol. Išdą, kuris po Sandaros kontrole ir direktyva pradėjo savo veikimą. Pasėkmingesniame darbe vedimui, tapo nuskirtas tam tikras komitetas, kurio priešakyje atsistojo žymus Chicago lietuvių veikėjas gerb. Dr. K. Drangelis. Pradėjimui Lietuvių Politinio Išdo darbuotės tarpe Amerikos lietuvių, prisidėjo L. V. Sajunga, atsiųsdama savo du darbuotojus, Lietuvos Steig. Seimo narius — Kapt. L. Natkevičių ir Mokytojų Profesinės S-gos pirm. B. Žygelį, kuriu davė mums, Amerikiečiams lietuviams, tikras žinias iš Lietuvos politinės bei ekonominės padėties, ir drauge nušvietė Amerikos lietuviams Sandaros tikslus — idėją, kas nemaža padarė reikšmės Sandaros veikime tarpe Amerikos lietuvių. Nors trumpoje L. Pol. Išdo darbuotėje ir prastame laike, bet visgi yra jau daug kas padaryta.

L. P. Išdas, apart savo veikimo, surišto su sveičiu iš Lietuvos maršrutais, yra dar padaręs porą žingsnių tolimesniam mūsų Amerikos lietuvių darbavimuisi, ypatingai Sandariečiams — tai įsteigimas dviejų skyrių (fondų) prie L. P. Išdo: "Piktpinigis," ir "Švietimo Fondas," kurie du jau taipgi pradžią turi tam tikro darbo, ir įplaukų; taipgi rado daug pritarimo lietuvių susipratusių — progresyvių visuomenėje. Žodžiu sakant, L. P. Išdas jau turi gražią pradžią.

Pereitų metų Sandariečių Seime buvo daug domės kreipiama į mūsų organizatyvį darbą. Seime buvo tame reikale daug kalbėta, ir kalbos buvo labai inspiratyvės, rodos galėjo kiekvienam seime dalyvavusiam delegatui įkvėpti dvasią, žadinančią prie veiklesnio darbo bei sklaidimo Sandaros idėjos tarpe Amerikos lietuvių darbo žmonių.

Rodos, kad seimo delegatai, prisiklausę žavėjančių instruktyvių kalbų, sugrįžę iš Seimo, galės lengvai pradėti organizatyvį darbą vietinėse kuopose bei tarp vietos lietuvių, bet ne, taip neatsitiko, kaip man atrodė... Didžiama Sandaros kuopų vis

dar miega posenovei — laukia kažko, o tas kiltingas darbas apleidžiamas, ta dirva stovi nedirbama, arba kas kitas ją dirba ir išnaudoja, bet mes, Sandariečiai, nepildome seimo paraginimų bei nutarimų.

Man sekant atydziai Sandaros kuopų judėjimą, teko patirti, kad iš mūsų 75-kių kuopų, veikiančių daug ar mažai, yra apie dešimtis, na o tos 65-kios tai ot tik ką palaiko savo egzistencija, bet jau žymaus veikimo jose nesimato. Reikia pastebėti, kad 7-ta kuopa So Bostone, ir Pittsburgo Sandariečiai užima pirmą vietą organizatyviame darbe; šių dviejų kolonijų Sandariečiai padarys gražų rekordą organizatyvio darbo sekamam Sandaros seimui. Pasirodo, kad jeigu šios dvi kuopos parodė savo gražaus darbo pasekmes, tai ir kitos kuopos tą proporcionaliai gali padaryti, bet reikia atsidėti tam, ir turėti noro, o pasekmės bus.

Kadangi laikai maždaug abejaui gerėjai, ir gal but, kad bedarbės laikai tuojaus pasibaigs, ypatingai, kaip tik angliakasyklų ir geležinkelio darbininkai laimės streiką, taip greitai darbo situacija, ir abelnas gyvenimo padėtis ateis į normalę vagoną, todėl mes, Sandariečiai, privalome jau ruoštis prie rudens sezono, kuriame privalome atsidėti organizatyviu darbu.

Sandariečiai! Atminkime tai, kad pereiname seime nusistatėme, kad padvigubinus mūsų organizacijos narių skaičių! O, juk tas nėra labai sunkus darbas, tai yra galimas dalykas padvigubinti mūsų eiles, jeigu tik mes visi stengsimės. Juk jeigu mes, Sandariečiai, kiekvienas iki seimui prirašysime tik po vieną narį, tai jau mūsų pareiga bus atlikti, mūsų eilės pasidvigubis. Padaryti tai yra visai lengva, nes iš savo giminių ir pažįstamų mes galime vieną prirašyti prie savo garbingos demokratinės organizacijos Sandaros. Na, o mūsų kuopų organizatoriai taipgi turi nesnausti, ypatingai gavime naujų skaitytųjų ir narių.

Aš šiame klausime neesu pesimistas, aš sakau, kad galima tai padaryti todėl, kad aš žinau, nes esu dirbęs organizatoriaus rolėje, tai žinau, kaip lengva gauti narį prie Sandaros; kas pabandys prirašinėti narius prie Sandaros, ir kitų mūsų organizacijų tai beabejonės, kad geriausią pasisekimą turės prirašyti prie Sandaros. Taigi, draugai ir draugės, Sandariečiai ir Sandariečiai! su pradžia rugsėjo mėnesio stokime į organizatyvį darbą ir tuomi padarykime ateinančiam Sandaros Seimui gražų rekordą, padarykime "surprizą" visai Amerikos lietuvių visuomenei, ir mūsų draugams L. V. Sajungai.

Lietuvių Politinis Išdas ir jo "Organai."

Aš taipgi noriu atkreipti dėmesį kiekvieno Sandariečio bei Sandariečių kas link L. P. Išdo, jo skyrių t. y. "Piktpinigio" ir "Švietimo Fondo."

Gerbiamieji! rudens laikas artinas, lietuvių veikimas įvairių draugijų, kuopų ir tt. prasideda visokios pramogos, ot čia Sandariečių yra taipgi pareiga, kad tuose įvairiuose susirinkimuose stengtis gauti aukų į Švietimo Fondą. Švietimo Fondas atliks labai didelį naudingą darbą mūsų tautai tuomf, kad teiks pašalpas mūsų beturčiams moksliviams, kurie eina aukštus mokslus. Mes žinome gerai, kad nei jokia tauta be mokslo vyrų bei įvairios rūšies amatininkų negali gyvuoti. Mums, lietuviams, tokie žmonės begalo reikalingi — pas mus, lietuviams, truksta visokios rūšies amato žinovų ir augšto išsilavinimo žmonių. Musų jaunime yra daug, kurie turi gabumų — talentą eiti į aukštus

mokslius, bet negali dēlei lėšų stokos. L. P. Išdas, numatydamas, kad šis yra svarbus reikalas, tad ir įsteigė tam tikrą skyrių, į kurį gali kiekvienas lietuvis, pagal savo išgalės, paaukuoti keletą centų ar dolarių. Sandariečiai, turėtumėte kreipti dėmesį ir stengtis šį fondą kodaugiausiai remti, nes mūsų čia pareiga prigelbėti jaunimui eiti mokslan, o jaunuolis bus mūsų draugas, drauge su mumis dirbs mūsų tautos ir darbo žmonių labui.

"Piktpinigis" tai yra mūsų geležinis kapitalas, su kuriuome mes galėsime daug ką nuveikti. Rinkimas pinigų į šį piktąjį fondą yra lengvas, bet reikalinga nuo mūsų kiekvieno intesyvė darbo. Yra daug žmonių, kurie negali aukuoti stambias aukas labdarybės tikslams, vienok jie nori aukuoti, jie supranta, kad yra reikalas remti kiltingi žmonių idėjos darbai, tad jie negalėdami aukuoti doleriais, penki-nėmis, tad iš piktumo jie galės centais prisidėti į "Piktpinigio" Fondą, ir tas Piktpinigis su laiku pataps dideliu kapitalu, bei bus kaulas gerklė mūsų politiniams priešams, ypatingai prošejanams ir storapilviam Romos trusto agentams.

Todėl, gerb. draugai ir draugės Sandariečiai, imkimės realio darbo ateinančiame sezone, ir alei kada tik yra proga, dirbkime su visa savo išgale augščiau minėtai reikalais, o tuomi nuveikime didelius garbės vertus darbus, ir atliksime savo pareigas kaip nariai politinės-demokratinės organizacijos A. L. T. Sandaros, ir jeigu tikrai imsime už darbo visi, tai šiam seimui priruošime daug ką naujo, išpildysime visus nutarimus pereinamo seimo; parodysim savo darbą plačiai lietuvių visuomenei, o tas padarys dar didesnę reikšmę Sandaros tarpe Amerikos lietuvių visuomenės. Todėl visi į darbą dėl brangios idėjos, dėl išlaimėjimo darbo žmonėms pilnos laisvės bei pažangumo.

L. Pol. K-to Narys, V. M. Č.

Iš A. L. T. S. Kp. Veikimo.

PITTSBURGH, PA.

Iš Sandariečių veikimo.

A. L. T. Sandaros 36 kuopos mėnesinis susirinkimas buvo rugp. 6 d. L. M. D. name, 8 val. vak. Susirinkiman atėjo nedidelis tėvynainių skaitlius — vos 25, bet visi pilni energijos ir pasiryžę veikti kaip kuopos taip ir lietuvių labui. Po kuopos raportų, buvo Centro nominacija, kur vienbalsiai balsuota už pirm. V. K. Račkauskas, vice-pirm. V. M. Čekanauskas, Sekr.-Adm. Paulauskas. Ant kasieriaus tai jau suskilo: vieni norėjo A. B. Strimaičio, kiti Gotauto. Na, o į globėjus, tai visus Pittsburgiečius. Pan. A. Akelaitę, Juozą Virbicką ir Praną Savicką.

Atsikreipus į kuopos reikalus, Fin. Rašt. paduoda raportą, kad kuopoj yra da tik 200 narių, kad lyg A. L. T. Sandaros Seimo, kurs bus Pittsburge, buvo nutarta turėti 500 narių, tai įnešta dar porą organizatorių pririnkti prie dabartinių. Darinkta p-lė Anelė Akelaitė, darbšt mergaitė ir sekretorė Raudonojo Kryžiaus Pittsburgo apskrčio, ir be abejo ji daug pasidarbuos A. L. T. Sandaros 36-tai kuopai; antras — Juozas Grigalunas nuo Soho dalies, taip kad dabar bus S. S. dalyj p. A. Akelaitė, Jonas Kuzinas ir Jonas Šermukšnis, Soho dalyj Juozas Virbickas ir Juozas Grigalunas. Tie gali prirašinėti naujus narius ir priimt mokestį nuo negalinčių atvykti į kuopos susirinkimus.

Beto ir žėdnas Sandariečiai turėtų pasistengti savo pažįstamus ir draugus prirašyti, tai tada mes pilnai atsiekisim savo nutarimus — talentą eiti į aukštus

Toliau pakelta klausimas pavaikščiavimo Lietuvos pripažinimo iškilmių. Tuo išrinkta komisija iš 5 asmenų susižinoti su kitomis draugijomis ir surengti kokią demonstraciją Pittsburge, kaip didžiama Dr-jų atstovų norės.

Juozas Virbickas.

BALTIMORE, MD.

A. L. T. Sandaros 5-tos kuopos nepaprastam susirinkime, kuris buvo rugp. 4 d. apkabant vidurinius reikalus buvo prieita ir prie balsavimo kandidatų A. L. T. Sandaros valdybai ateinančioms metams. Buvo kalbama plačiai ir rimtai apie svarbius reikalus, rinkimą valdybos, nes nuo valdybos pareina ir organizacijų gyvavimas. Mes, Baltimoriečiai, supratome šitaip, kad Centro Valdyba būtų renkama iš Bostono ir artimos apielinkės, nes pirmiaus mūsų paprotys buvo toks, kad nežiurint kaip toli nuo centro būtų, vistiek renkama: pirmininkas viename mieste, vice-pirmininkas antrame mieste, kasos globėjai trečiame mieste ir tt. Priėjus svarbiu reikalui organizacijos susirinkimui negalima atsilankyti, o jeigu ir atsilankoma, tai padaroma didelės išlaidos kuopai arba centrui ir veikimas supainiotas.

Gerbiamieji Sandaros nariai ir kuopose! Malonėkite savo susirinkimuose apkalbėti, nes tas yra svarbu. Mes, Baltimoriečiai, matome ir iš Bostono gana gabių ir suprantančių žmonių, kurie galėtų užimti vietą valdyboje, mes tikimės, kad mūsų organizacija augtų da sparčiau, ir sumažintume išlaidas, kurių dabar turime gana daug tiems dalykams.

Taipgi negalima praleisti nepamirėjus ir 5-tos kuopos veikimas, nes daug gyvesnis veikimas, negu kada buvo. Šiame susirinkime išrinkta komisija, kuri rūpintis vakarinės mokyklos reikalais ateinančią žiemą. Prie progos turii pasakyti keletą žodžių tėvams ir motinoms, kurie auginame kūdikius, norime, kad mūsų vaikučiai būtų tikrais lietuviams ir lietuvaiteimis, tai turime leisti į tokią mokyklą, kurioje mokinimas tikros lietuviškos dvasios.

Taipgi, gerbiamieji, jeigu matote naudingumą šios organizacijos, tai stokite į šios garbingos organizacijos eiles ir veikite išvieno, ir mūsų tautai bus garbinga ateitis.

Rašt. K. Pečkis.

BRIDGEPORT, CONN.

Iš A. L. T. S. 15 kp. veikimo.

Rugpjūčio 10-tą dieną laikytame susirinkime daug kas likos nutarta platesnio veikimui, ir kuopos narių skaitlius auga kaip ant mielių; į trumpą laiką prisirašė 5-ki nauji nariai, kas reiskia kad mūsų vienminčiai vis skaitlingiau stoji į mūsų eiles.

Iš svarbiausių nutarimų, tai likos nutarta, kad važiuoti į Conn. Apskrčio Išvažiavimą, kuris bus rugp. 27, Indian Grove Park, New Haven, Conn.

15 kuopos trokas išeis nedėlio rugp. 27, 10:30 val. ryto nuo Jaunuomenės Svetainės, 407 Lafayette St.

Kuopos nariai ir visi tautiečiai kviečiami atsilankyti paskirtu laiku, turėsite gerą progą linksmuosiems ir susitikimams su draugais. Taipgi nutarta laikyti kuopos susirinkimai kas antras utarnikas po pirmą kiekvieno mėnesio Jaunuomenės Draugijos Svetainėje, 407 Lafayette St. Sekantis susirinkimas bus rugsėjo 12 d. Malonėkite visi nariai atsilankyti ir naujų narių prirašyti kodaugiau.

15 kp. koresp. A. A. Sapiega.

AR UŽRAŠEI "SANDARĄ"
SAVO GIMINEI I LIETUVĄ,
JEI NE, TAI KODĖL NE?

O KĄ AŠ UŽ TAI GAUSIU?

Liepos 25 d. Suvienytų Valstijų valdžia padarė nuosprendį ir liepos 27 d. viešai paskelbė, kad pripažinta Lietuva nepriklausoma valstybe. Sužinojęs apie tai klerikalų informacijos biuro vedėjas, kun. Fabijonas, sušaukė konferenciją iš trijų žmonių, kad apsprendus, kaip būtų tinkamiausiai pranešti Lietuvos valdžiai tą taip senai lauktą seną naujieną.

Sumanymas: pasiųskime sekančio turinio kablegramą:

"Aš Lietuvos Amerikoje atstovas, Voldemaras Černeckis, pribuvęs į Suvienytas Valstijas, su atsidavimu dirbau man pavestą darbą. Tuojaus padariau plačiausias pažintis su augščiausios sferos ypatomis, senatoriais, kongresmonais, universitetų profesoriais, nesigailėjau triuso nei išlaidų ir šitai mano pastangomis, šiandien liepos 27 d., 1922 m. Suvienytų Valstijų State Departmentas, paskelbė Lietuvai nepriklausomybę. Tad pranešdamas šią linksnią žinią Lietuvos valdžiai, turii garbės pareikšti, kad mano tikslas atsiektas ir dėlto sudedu savo rezignaciją, melddamas mane paluotsuoti nuo tolimesnio ėjimo pareigų."

Perskaičius kablegramo tekstą, Černeckis klausia: "O kas paskui?"

"Ar tai Tamsta nesupranti šitos gilios diplomatijos?" — klausė jo Fabijonas.

"Matai, čion yra dvi alternatyvos: viena, jeigu Lietuvos valdžia prašymą priims, tai bus ženklas, kad Tamstą turi omenyje kogreičiausiai atsaukti iš Amerikos ir išrinkti Lietuvos prezidentu, taip kaip Čeko-Slovakija kad padarė su Masarik. Antra, jeigu nepriims rezignacijos, tai Tamsta busi prašomas pasilikti ir ant toliaus, o žinai ką reiskia prašymas? Garbę ir dviguba algą."

"O ką aš už tai gausiu!?", sušuko Juriskonsulatas. "Juk jeigu ne aš, tai Černeckis nieku budu negalėtų panašiai Lietuvos valdžiai pareikšti. Aš išgavau Lietuvai nepriklausomybę, vaikščiojau dideliais žingsniais, užpakalij rankas susinėręs, tai vėl kumštį kumštį mušdamas."

"Nesikarščiuok taip labai Tamsta," atsiliepė Fabijonas, "nes išsauksi vilką iš girios. Nors ir nuduotam Juriskonsulatu tas nepritinka, Tamsta gausi savo dalį, o jei pradėsi spardyti, tai dar gali išeiti aikštėn, jog Tamsta nesi netik jokiū advokatu, bet nei jokios augštesnės mokyklos nesi baigęs. Tuomet sugadysi visą reikalą. Prie to kas augščiau pasakytą, šitai kas dar reikalinga dadėti: reikia pasiųlyti Lietuvos valdžiai perorganizuoti čionai atstovybę, tuomet Vinikas eis von! Tamsta gausi konsulato vietą, tai ne už algą dirbti, kaip dabar; nereikės klausytis tokių priekaištų, kaip kun. Krasnickas kad pareiškė suvažiavime; busi pats sau ponas."

"Bet ką man tautininkai pasakys? Juk jie nepamiršo mano vizitų Šveicarijoj ir geismų pasodinti Urachą ant karališko sosto Lietuvoje."

"Tai niekis. Štai mūsų busiantis prezidentas padarys išėjimą iš tų visų nesmagumų; bet, vyrai, juokai juokais, bet ką aš už tai gausiu?" klausia Fabijonas. "Juk be mano diplomatijos judu abudu butumete pražuve. Lietuva nebutų pripažinta. Juk judu žinote, kad mes jokių naujų pažinčių su jokiais augštesniais žmonėmis nepadarėm. Tie, kurie stovėjo už Lietuvos pripažinimo reikalus, kaip antai: Princeton Universiteto profesorius Bender, su juomi pirmuties pažintis padarė Dr. J. Šliupas, Narus, V. K. Račkauskas, A. B. Strimai-

(Tęsa ant 5 pusl.).

LIUBLINO SEIMO DIENYNAS

1569 M.

Vertė V. K. RAČKAUSKAS

(Tąsa).

Prie to paško dar Jokubas Ponetovskis, Lenčycos taurininkas ir Kališo teisėjas Potvovskis, sakydami: "nesakykite taip į visus, nesa daugelis mūsų sutinka su jūsų nuomone, ir mes pasirodysime."

"Mes su jais ir laikysimės," atsakė Krakovo vyskupas, "ir pasakysime tai karaliui."

Taip, nesutikime, tą dieną visi ir išsisiairstė.

VASARIO 9 D., TREČIADIENIS. Rusų Senatorių Pasitarimas 26).

Po vakarykščio susijudimo, kaip kaikurie atstovai sutiko ruošti raštą, ponai senatoriai pasikvietė kiekvienas savo atstovus. Rusų vaivada Nikolajus Sieniavskis taipgi pasikvietė ponus kaštelionus — Lvovo, Sanoko ir Gačo ir sukviėtė visus Rusijos atstovus. Atstovai klausė savo senatorių nuomonių, kaip jie manė šituo klausimu pasiegti.

Rusijos vaivada kalbėjo: "aš jau labiau žiūriu į kitą pasaulį, ne kaip į šitą, nes ne šiandien, tai ryt turėsiu numirti; bet nors ir mirštu, visgi matau jumyse, ponai riteriai, savo ainius, kuriems linkiu, kad, man iš čia išnykus, viskas būtų kogeriausia; rods, turiu numirti, bet, aciu Dievui, savo ainiuose nemirštu."

"Kas gi liečia šį reikalą, tai, dėl paties Dievo, neatmeskite, neišdraskykite unijos, nesa, jei išsiskirstysite iš čia, nieko nenuveikę, tai visi busime pražuvę. Žurėkite, jei nebus unijos, tai nuo mūsų atsikils Prusai ir Inflantai. Žinokite, kad, iškilus karui, mūsų kraštas greičiau gaus pagalbą iš lietuvio, ne kaip iš Poznanės, ar iš Krakovo, ar iš Przemyslio. Todėl, kadangi karalystės senatoriai sutinka, pataria ir prašo paduoti raštą, tad ir aš patariu jums, ponai, sutikti su senatoriais; nesa jie geidžia to, kas yra gera; prie to, jie turi didelius turtais: nemalonu jiems būtų prakišti juos; jie turi ir vaikus."

"Atminkite, kaip Krakovo vyskupas gerai pastebėjo, kad tik jus, ponai atstovai, pradėjote vesti reikalus, taip tuojau ir pradėjo griūti mūsų laisvė. Taigi meldžiu jūsų sutikite su senatorių nuomone, nesa ir aš pats su ja sutinku."

Lvovo kaštelionas Stanislovas Gerbertas pasakė: "Aš nenoriu būti išmintingėsnis už visą senatą. Aiškiai matau visą reikalą ir stoju senato nuomonėje; prisidėkite prie mūsų ir jus, ponai!" Sanoko kaštelionas Jonas Gerbertas: "Aš ir gi remiu ponų senatorių nuomonę ir jus, ponai, prašau prisidėti prie mūsų."

Galičo kaštelionas Sencnskis: "jei ponai senatoriai sakytų: štai duodame jums raštą, norime, kad taip ir būtų, — tai būtų visai kitas dalykas; bet jie taip nesako; jie tik sako taip: mes išdėstėme unijos reikalą sulyg privilegijų, ypatingai sulyg Aleksandro privilegijos; jus, ponai,

26) Pas Dzialynskį: "Po to atėjo pas senatorius ponai atstovai ir per maršalką pareiškė, kad nenorį šalintis nuo savo privilegijų ir teisių; jie taip gi nemano, kad reiktų atsisakyti nuo Varšavos receso ir duoti lietuviams kokius ten raštus, ligi nebus priimta ir užgirta tai, kas buvo išspręsta Varšavoje. Jie mano, kad unijos negalima sudaryti be rašto, be atspaudos ir be priesaikos, bet pirm viso reikia pasirūpinti, kad liktų galėje tai, kas nutarta Varšavoje. Kiti atstovai sutiko sudaryti ir paduoti lietuviams Unijos projektą, bet kad jame būtų išdėstytos ir užgirtos privilegijos."

"Arcivyskupas: "Visi mes sutinkame pasiulyti lietuviams raštą, pasakius išspradžių, kad nešalinama nuo privilegijų."

"Krakovo vyskupas: "mums nėra sarmatos sutikti su jūsų nuomone, kada jus ką nors gero sumanote. To paties mes dabar iš jūsų prašome, nes tame rašte mes neįrašėme nieko, kas būtų priešinga privilegijoms." Ponas kancleras atsako: "aš parodysiu jums, ponai senatoriai, kas yra priešinga: jus leidžiate turėti atskirus seimus, gi Aleksandro privilegijoje sakoma, kad seimai turi būti bendri." Krakovo kaštelionas: "kada mūsų pirmtakumai darė kokį nors sutartį su Lietuvos Kunigaikštyste, tad jie darė tai taip, kaip kad sutartis būtų priverstina ir ainiams. Jei mes dabar sudarysime ką nors naujo, tai mūsų ainiai galės tai panaikinti." Ponas kancleras prašė kreipti domės į senatorių pareiškimus ir sakė, kad rašte viskas, išskyrus atskirus seimus, mums tinka."

"Arcivyskupas: "dėlko mes nepradedame reikalo nuo Varšavos receso? Dėlto, kad jis yra patvirtintas viena tikta karalystės antspauda, lietuvių po juo nepasirašė." Ponas Sienickis, rusų vaivadijos vardu: "Aš manau, kad nereiktų čia svarstyti apie lietuvių privilegijas, bet reikiu tvirtai stovėti prie savųjų, jas ginti ir baigti tai, kas dar neužbaigta."

primkite raštą; jei matysite, kad kas nors reikia pridėti — pridėti, ar atimti — atimkite. Todėl jei jie taip sako, tai ko jus, ponai, kito norite? dėlko negera yra išdėstyti rašte tai, kas yra senose privilegijose ir recese? Kadangi Lietuvos senatoriai savo kalbos užbaigoje sakė: parodykite mums ant rašto, kokios norite unijos, — tad mes ir turime duoti."

Suvažiavo į pilį. Karalystės senatoriai laukė atstovų atsakymo, ar jie sutinka paduoti raštą Lietuvos senatoriams, tad ir siuntė paklausimą, nesa Lietuvos senatoriai jau laukė atsakymo. Atstovų maršalkas pastatė šį klausimą. Krakovo vaivadija maršalkai sakė: "jei pirmutinės savo nuomonės, t. y. ji nenorėjo duoti jokio rašto, bet reikalavo, kad posėdin atėitų karalius ir įsakytų lietuviams taip jau ateiti."

Poznanio vaivadija, kaip ir pirmą, sutiko duoti raštą, sulyg privilegijų. Šitą jų nuomonę pareiškė Biechovskis. Radiejevo storosta, buvęs kitokios nuomonės, pasakė: "nors man matėsi, kad geriau būtų neduoti jokio rašto, bet kadangi karalystės senatoriai ima tai ant savo sąžinės ir tvirtina, kad tuo būdu geriau ir greičiau įvyks unija, tad aš mielai atsisakau nuo savo nuomonės ir sutinku paduoti raštą. Iš kitos gi pusės, Lietuvos senatoriai pasiūlė mums — parodyti jiems raštą, kokios mes norime unijos. Jei mes neduosime jiems rašto, tai jie tuojau gali išvažiuoti (iš Seimo); jie suvers ant mūsų kalčią, buk mes nenorime unijos, ir mes liksime kalti. Ponai senatoriai ir gi apkaltins mus. Todėl tegul bumie taip: eikime ir priimkime iš senatorių raštą" — ir čia pat jis padavė savo parašytąjį raštą."

Visa Sandomiro vaivadija sutiko duoti raštą tuo supratimu, kad visą šį reikalą ima ant savęs senatas. Kališo vaivadija taip jau. Lenčycos taip gi, išskyrus Jokubą Ponetovskį. Brėsto vaivadija ir Dobrinio žemė taip gi sutiko. Iš Rusų vaivadijos Przemyslio teisėjas Valentinas Orechovskis, Droievskis, Sienickis, Bialoskorskis, Voritko, Dubravskis — sutiko duoti raštą. Sanoko teisėjas Čarnockis, Fedro, toliau — Podolijos vaivadija, Liublino ir Belsko pusė buvo prie Krakovo vaivadijos nuomonės. Liubačevskis ir Belsko vėliau neiš Rachanskis prisidėjo prie tų, kurie sakė, kad duoti raštą. Rodelio storosta Žolkievskis buvo išvien su Krakovo vaivadija. Plocko, Mazovijos ir Rавos vaivadijos buvo drauge su tais, kurie sutiko duoti raštą, kad tik visas reikalas nepairtų.

Atstovų maršalkas, baigianties ginčams, prašė atstovų neiti pas senatorius be vienodos nuomonės ir įrodinėjo jiems, kad geriau esą pradėti derybas dėl unijos su pagalba rašto, kurin galima sutalpinti visos privilegijos; kad geriau esą visiems susitarti ir tuomet jau eiti, nesa sunku esą prieiti prie ginčų išvados, jei nėra sutarimo.

Šisai jo įrodinėjimas neturėjo pasekmių, jei bent tiek, kad atstovai pasakė: "eikime viršun; čia mes reikiame savo nuomonės, gi ten visi tylėsime."

Nuėjo viršun. Tenai atstovų maršalkas pasakė senatoriams šitaip: "Ponai senatoriai! Tegul jums neatrodo keista, kad mes taip ilgai negalime susitarti. Dievas ne visus vienodai apdovanoja: vienam duoda vieną, kitam kitą; todėl ne vienodai tesuprantama dalykai; tačiau jus, ponai, matote, kad kiekvienas, sulyg savo supratimo, svyruoja, kad nepakenkus savo tėvynei, nes visi mes norime prisitarnauti mūsų tėvynei."

"Mes neabejojame, kad jus, gerbiamasai senate, matydami, kad Lietuvos senatoriai nupeikia mūsų švenčiausius dalykus, t. y. privilegijas, parodysite jiems, kad jus saugojate karalystės autoritą ir privilegijas ("ze waszmosczie tuemini autoritatem regni et privilegia regni, na ktorzych summa rerum nalezy), kuriomis remiasi visi reikalai, ir kad negalima daryti taip, kaip daro Lietuvos senatoriai, apie ką mes neseniai sakėme per Przemyslio teisėją p. Oriechovskį.

(Bus toliau)

Nadas Rastenis.

SERENADA

Vidurnaktčiai; Taip tyliai laikas bėga.

Tamsos šilkais apklotu,
Meilužė mano, miega.
Naktuzės užliuluota,
Ji saldžiai miega.

Ji miega.
Miega...

Gėlių kvapai, pagauta lengvo vėjo,

Jos plaukus šiauniai lašto,
Kudena, ir šukuoja.
Sapnų tulioms apsklaista,
Ramiai sapnuoja,
Ji sapnuoja.
Sapnuoja...

Plattsburg, N. Y.
VIII-5-19

Kelionė į Lietuvą ir Lietuvoje

(Rašo VIKTORIJA VENCIVS).

(Tąsa).

Tokie Amerikos lietuviai, užklausti apie jų nusiminimo priežastis, visaip atsako. Bendrai imant, jie atsako, kad Lietuvoje esą negalima gyventi. Šitoks atsakymas, žinoma, yra keistas ir neaiškus. Laikraščiai, kalbėtojai ir šiaip beveik kiekvienas europietis, kurs yra lankęs Lietuvą, sako, kad Lietuvoje yra daug geriau, negu by kurioje Europos šalyje, tačiau Amerikos lietuvius neranda galimu čia apsigyventi, čia — savo tėvynėje! Dėlko?

Prie daugelio Amerikos lietuvių galima pritaikyti tikrai vienas atsakymas, butent: Amerikoje jie priprato prie daugelių Amerikos patogumų, prie gyvo ir greito Amerikos miestų gyvenimo, prie gyvo ir veiklaus Amerikos draugių gyvenimo; jiems tad ir pasirodo Lietuvoje nuobodu, siaura; sunku jiems greitai aklimatizuotis naujai atgimusioje Respublikoje, kur gyvenimas, visose savo srityse, po ilgų priespaudos metų, palengva tik pradeda kilti ir eiti pirmyn. Toliau, nedaug tėra tokių Amerikos lietuvių, kurie būtų pasistengę ilgiau palūti Lietuvoje ir arčiau patirti Lietuvos gyvenimą. Jau aš minėjau šio straipsnio pradžioje, kad Ameril os lietuvis, privažiavęs Lietuvos sieną Virbalyje, yra giliai sujudęs, jaučia didelį džiaugsmą, paregėjęs Lietuvos valstybės vėliavą plėvesuojant gelžkelio stotyse. Paskutiniu kartą jis buvo matęs toje stotyje Rusijos vėliavą ir Rusijos valdininkus, Rusijos žandarus, stumdžiusius jį, niekinusius jį ir jo patriotinius jausmus. Dabar vietoje tų Rusijos valdininkų jis mato savuosius, jis supranta savųjų kalbą, jis sveikina juos su meilės ir sąjaušmo šypsais. Visur, kur tikta jis eina, girdi lietuvių kalbą: muitinės valdininkai kalba į jį lietuviškai; gelžkelio bilietų pardavėjas kalba į jį lietuviškai; bagažo valdininkas, nešikai, patarnautojai valgykloje, konduktorai traukinyje ir tt. kalba į jį lietuviškai. Traukinys, kuriuo jis važiuoja į paskirtą vietą, bogina jį — rods, ne taip smarkiai ir ne taip greitai, kaip Jungtinėse Valstybėse, — per žinomas jam dar iš kudukystės dienų apielinkes ir rodo pažystamus ir brangius jo širdžiai reginius, — visur, rodos, yra dalis jo paties, jo širdies, jo sielos. Antai, gražios ganyklos; gi ten mažas "piemenukas", su savo darbo ilgų botagų; kitur, "piemenukė", melynom akytėm žiūri į prabėgantį traukinį, susidomėjusi, gyva, — tuo gi tarpu jos žąsys ar karvės išbėgioja po lauką, lokomotivo dundėjimo išgąsdintos. Antai gijos, tankios girios taip ir kviečia savęs išsiilgusį Lietuvos keleivį. Gi ten, klonyje, žemais stogais kaimiečių grčios, samanom apaugusios. Ir visa tai yra taip pat, kaip ir buvo, tam keleiviui savą tėvynę apleidžiant, kaip buvo jo skaisčios kudukystės dienose, kuomet jis basas bėginėję po žoles, ar kuomet įpykęs ukininkas vaikė jį po laukus, norėdamas nabausti už pavogtą iš sodo obuolį, ar nuskintą daržę agurką... Jo troškimas išsipildė: jis sugrįžo savo tėvynėn. Teisybė, kai kuriose stotyse pakelyje jis pastebėjo, kad kai kurie valdininkai ar armijos oficeriai šukauja lyg ir rusų ar lenkų kalba, — bet jis dar nėra tikras: gal jo ausys jį prigavo. Prie to jis yra perdaug laimingas, kad leistų kokiam mepkniekiui sugadinti jo gerą upą. Taip jis ir keliauja linkui Kauno, laikinosios krašto sostinės.

Bet Kaune jau prasideda visa eilė užsivylimų. Čia jis pastebi, kaip plačiai vartojama lenkų ir rusų kalbos. Jis eina hotelin kambario gauti, — visi kambariai užimti. Eina į kitą, dar į kitą hotelį, — visur ta pati pasaka: visi kambariai užimti. Pagaliaus, jis gauna kambarėlį kokiam nors surukusiam, pasmirdusiam hoteliuke, — tamsus kambarys, ir tame pačiame sukimšta trys ar keturi nepažįstami jam žmonės; nejauku, nesvaru. Šiaip taip praleidžia pirmąją naktį, kunu ir dvasia kentėdamas. Ryto metą jis turi nueiti policijos nuovadon, kur reikia paduoti pareiškimas, kad gavus leidimą apsigyventi Lietuvoje. Po to jis turi paduoti kitą "pareiškimą" ir turi eiti per visą eilę įstaigų ir "departamentų," ligi gaus reikalingus "liudymus," leidžiančius jam apsigyventi per keletą mėnesių Lietuvoje, jei jis dar nėra Lietuvos pilietis, ar — ligi bus paliudytas jo "pasas," jei jis yra Lietuvos pilietis. Tuo tarpu, jei jis yra pasiryžęs apsigyventi Kaune, pradeda dairytis, įieškodamas kiek patogesnės apsigyvenimui vietos. Jis bando visokias "nuosavybės kontorą", visokeriopas agenturas, panaudoja visą, kas tik galima, kad tikta susiradys sau tinkamą apsigyvenimui vietą. Žinoma, tas nėra galima, nesa Kaunas yra taip užsikimšęs, kad kiek nors žmoniškas gyvenimo kampelis nuo seniai jau yra užimtas. Dienos bėga, pereina sąvaitės, pereina mėnuo kitas, ir mūsų Amerikos lietuvius vis dar neturi kambario, Jis labiau ir labiau dėlei to nusimena. Pagalios pasiryžta keliauti į ukį, pas savo tėvus, ar brolius, ar šiaip gimines, kur mano kadir laikinai apsigyventi. Uky-

je jį pasitinka su džiaugsmu, jam teikiama visi patogumai, kokie tikta yra galimi ukyje. Bet jis juk gyveno dideliuose Amerikos miestuose, kur beveik kiekvienuose namuose rasi vandenį ir maudynę. Jis čia miegojo minkštoje, baltoje lovoje, gerai išvėdintame kambaryje; jis jau priprato valgyti su peiliu ir šakute... Gi čia ukyje, — nuo kištos ir trumpos lovos paskauda ir nutirpsta jo raumens; rods, maistas čia geras, kaimynai ir giminės vaisingi ir mandagūs, tačiau tasai nuobodus ukio gyvenimas pradeda jį varginti. Juo ilgiau jis gyvena ukyje, juo mažiau teturi apie ką kalbėti su saviškiais ir kaimynais. Jų prietarai negąsdina jo; jų kalbos apie sėją, šienapjūtę, rugiapjūtę nėra jam įdomios; jo budas, apdailintas miestų kultūra, nemoka linksminties jų šokiuose, jų vakarinėse, jų nibrėse, jų vestuvėse... Jis pradeda ilgėtis didelių, gerai išvėdintų ir gražiai įrengtų miesto teatrų-krutomųjų paveikslų, — juk gi beveik kiekviename Amerikos mieste, kur tikta gyvena lietuviai, rasi ir lietuvių klubų, ir teatrėlių, visur rengiamos baliai, šokiai, vakarai... Tas ilgėjimas dar labiau padidėja, kuomet ateina ilgi ir nuobodus rudens ir žiemos vakarai. Pagaliaus vieną gražią dieną jis susipakuoja savo daiktėlius ir traukia atgal į Ameriką. Ir štai, už kelių mėnesių nuo jo išvažiavimo, jo draugai Amerikoje vėl mato jį bevaikščiojant Amerikos miesto gatvėmis...

Jei, kita puse vertus, jam pasisekė gauti sau kambarius Kaune, — keista bus pastebėti, jogei galima gauti kambarį net ir taip užkimštame mieste, kaip Kaunas, jei panorėsi praleisti kokią 100,000 aukšyn, — tai vis Amerikos lietuviu vargai tuo dar neužsibaigia. Pirmučiausia — jis nėra tikras, kad jo kambarys nebus iš jo atimtas. Jei kambaryje neturi lovos, ar sofas, ant kurios kas nors miega, tai turi prisibijoti, kad tas kambarys gali būti rekvizuotas, nežiurint to, kad jis tau ir būtų reikalingas kokiam kitam tikslui. Čia jau yra toks paprotys, — kiekviename kambaryje turi turėti po vieną lovą; jei neturėsi, — tai turėsi pakelti pasekmes... Žinoma, ne vieny tik Amerikos lietuvių kambariai yra rekvizuojami. Tas pats patinka ir visus gyventojus. Vien dalykas tame, kad Amerikos lietuvių yra pratę turėti tiek kambarių, kiek nori ir buti juose visiškais viešpačiais, — taigi jis jaučia, kad jo asmeninė laisvė nukentėta nuo to, kad jis niekadoms nesijaučia šeiminkas savo kambariuose, kad by diena kas nors gali ateiti pas jį ir kambarius rekvizuoti, nežiurint to, kad jis moka ir nuomą ir miesto mokesnį. — reikia žinoti, kad visi Kauno gyventojai moka miestui 10% mokesnio nuo nuomos. Ištikrųjų, jei tiek įiegos ir energijos, kiek jos išeikvojama šitokioje kovoje už kambarį ar už butą būtų pašvesta pastatymui sau namo, tai Kaunas šiandien būtų daug didesnis ir gražesnis miestas, negu ištikrųjų yra.

Apsigyvenęs savo naujoje vietoje, Amerikos lietuvis pradeda dairytis, kur čia kokį biznį įsikurus, kur pelningiau būtų investyti savo dolarius. Devyniuose atsitikimuose iš dešimties jis neturi jokio galutinio tikslo, jokio plano, nei nežino ko nori ir ko įieško. Yra daugybė galimybių nusipirkti nedidelį maluną, ar lentpjūvę, ar plytynėią, ar ukį; yra galimybių nusipirkti ar įsisteigti krautuve, ar hotelį, ar kavinę ir tt. Pagaliaus, po daugelio vargų ir tyrinėjimų, jis jau nusprendžia kibti į vienokį ar kitokį dalyką. Bet vis tiek jis dar nėra galutinai apsisprendęs. Ir ligi jis sau galvą sukinėja, ligi įmegenis judinėja, jo numatyta vietą pašluoja jam iš panosės koks nors žydas. Tuokart prie Amerikos lietuviu ir be kepusės nebeprisiisi: jis verčia kalnus ant lietuvis valdžios, kad jam nepagelbėjusi biznį įsitaistyti, rugoja, kiek įmanydamas, buk Lietuvos valdžia nekenčianti Amerikos lietuvių, buk pataikaujanti žydamis ir tt.

Greta to nepasitenkinimas Lietuva pradeda liesti jį ir iš kitos pusės. Kaunas, kaip jau minėjau, yra nelabai didelis miestas. Tad ir pasiilksminimo vietų jame yra sulyginamai labai nedaug. Amerikos lietuvis išbuvo svetimoje šalyje gana ilgai, tad jis pats ir jo buvusieji draugai, kuriuos jis turėjo dar Lietuvoje budamas, vieni nuo kitų atšalo, pamiršo vieni kitus, kitokiais patys liko. Taigi ir sugrįžęs Lietuvon, jis jaučiasi lig ir svetimoje šalyje. Pažystamų jei ir turi, tai labai nedaug. Taigi, turėdamas kiek dyko laiko, jis tiesiog nebežino, kur pasidėti, kur eiti, su kuo pasikalbėti. Išspradžių, lig apsipajūsta su miestu, jis vaikštinėja sau tais aštuoniais ar devyniais Laisvės Alėjos blokais ir tuo, rodos, pasitenkina. Apsilanko vienoje kitoje kavinėje, užėina į vieną kitą restauraną. Apsilankęs pirmu kartu krutomųjų paveikslėlių teatre, jis jau vengia jo istolo, nesa ir geriausias tų teatrėlių nėra jokios ventilacijos, prikabinėta dulkinų ir purvinų skarmalų, vadinamų portjeromis; o kas blogiausia, apsilankęs tokin teatran, Amerikos lietuvis beveik žino, kad iš čia jis jau nebeisės pats vienas: mažuliškai sutvėrimėliai, kurie čia vadinama blusomis, begalo mėgsta kabinėtis prie naujai atėjusio asmens, ypatingai gi, jei jis pasižymi išlepintu Amerikoje kunu... Tie sutvėrimėliai, kartą prikibę, nelabai tenori atsitraukti, — taipgi ir lydi mūsų svečią iš krutomųjų paveikslų teatro į gatvę, į namus...

(Bus daugiau)

JUOKŲ SKYRIUS

MISLIO AT MINIMAS.

"Lietuvos žinių" N105 iš liepos 9 d. tilpo sekanti mįslis:

Vienas "Sandaros" skaitytojas taip tą mįslį atminė.

Amerikos darbininkas lietuvis, klerikalų sumonkintas, puslėtomis rankomis uždirbtus dolerius kemsia į Tautos Fondą ir kitus klerikalų fondus, iš kurių fondų doleriai patenka į Ukio Banką Lietuvoje, kuriam dar labiau padeda spekuliuoti, ir pinigai eina klerikalų propagandai Lietuvoje. Toji karvė tai ir yra Ukio Bankas, vedamas įtakingo kunigo Vailokaičio, kuris net savus pinigus leidžia ir skuta valstybę, priešindamas išleisti Lietuvos pinigus.

Ant karvės sėdi nuuodas "nekalta" bankininkas kunigas Vailokaitis, viduryj ba. dyla kunigas Krupavičius, o palei uodegą kunigas Purickis, kuris dar ir sa-

charino turi pasiūnę. Yra tad trys kunigai spekuliantai 1) pinigų, 2) politikos, 3) sacharino. Karvute nori pasinaudoti ir vienas prabašė us, bet, trys užsiranę ant karvės vikarai (stارانگس — varangės) kl bono prisileidžia. Klebonams "ant karvės" nėra vietos, ir jie eina į "pažangą" — Smetonos partiją. Karvės pienu naudojasi susitelkę apie kibirą krikščionių demokratų partija; kunigai, jų klapčiukai, zakristijonai ir daktos. Jie karvės užvačioje.

"Sandaros" skaitytojas, NUO RED. Mes manome, kad mįslis "Sandaros" skaitytojo teisingai bus atspėtas ir, turbūt, tikrai atspėjęs "Lietuvos žinias" mėnesį veltui galės gauti skaityti.

SIEK-CIEK APIE VIŠCINI-KYSČI.

Višcinikyscė yra labai lingvas ir naudingas užsijemimas. Lingvas, ba niereika dzidelio maksla jas pridabac, ir nereikia nei daug daikta nei pinigų pradiac laikyc; naudingas, ba az kiausinius gali daug kų išmai-nyc.

Cik paimtai kad ir mus Dzukijų; ci budavo macerės laikytai vištas — vieny dzvi, tris, ir daugiau — jas pramicindava trupiniai nuo stala, sinkliais, arba mēkynam. Cik veizėk budavo višcelės po kiausincų, po kiausincų, ka ne kasdziena, ir sudziedavo tuzinų, du, arba da ir daugiau. Az kiausinius budavo macerės gauna ir siuly, ir adaty, ir guzikėlių, ir lisenų, ir cincibiera, ir serciky, ir muila, ir silkių, ir daug kitų visakių daigtų.

Kai nuradziau, kad vištas atneša daug polzas, tai dabar da nariu pabaic kakias veislės vištas yra geriau laikyc. Paprastas veislės ku visi laika tai yra geras vištas bet neteip tunkiai dēda; marikanskas yra sunkias mitinc, ale dēda baisiai drutus kiausinius. Palckas yra geresnės az visas; anas suvis mažai lesa, ir tunkiai dēda. (Latukės sunku laikyc, ba anas turi nata trumpas kajas tai negali pabēke, e skrice ir vėl negali, tai vanagas tunkiai nuneštai).

Kad palckas vištas dēda geriau azu visas, tai galima matyc kaip "Keleivio" Stasiui su Jurgiu sekasi. Anis sustaisē cik vieny vištų, ir dabak! azu nedzielias jau instaisē automabylių, — ir važiuoja kaip panai!...

Ar tai nevarta vištas laikyc?...
Dzukų Granomas.

ZEMAITIS KARČIAMOJE.

Vienam žemaičiui atvažiavus iš Lietuvos Amerikon, dar tais laikais, kada buvo karčiamos, jo draugas jau pagyvenęs Amerikoje nusivedē jį karčiamon. Priējus prie baro draugas išdidžiai pareikalavo: "duok man šnapsą ir alų"! Pripylus šnapsą ir alų, karčiaminkas atsikreipia į žemaitį ir klausia, kō jis nori. Žemaitis, nežinodamas kō imti, sa-

ko: "Duk mun vyną alų." Karčiaminkas nieko nelaukdamas tuoj pripylē vyną ir alų. Žemaitis pasizūrējo į karčiaminką ir sako: "veizėk tamista, kam jį pripylei, nes aš prašiau tik vyną alų." Karčiaminkas kreivomis pasizūrējęs atsiliepē: "Prašei vyną alų, — gavai ir gerk."

Žemaitis, manydamas, kad karčiaminkas iš jo tyčiojosi sako: "Veizėk tamista, aš prašiau tik vyną alų." Karčiaminkas perpykęs kaip suriks: "kiba tu po perkunais aklas ar kas tau yra! Argi tu nematai, kad čia stovi vynas ir alus!..."

Mat tas karčiaminkas nesu-prato žemaičio kalbos, kad jis prašē tik vieną alų.

KAPITONAS IR JUREIVIS.

Kapitonas į jureivį:— Klau-syk, Jonai. Jeigu tu pamatytum ateinant priešų jureivį, kà tu darytum?

Jureivis:— Šaučiau, ponas kapitone!

Kapitonas:— Gerai. — Na, o jei per šį kalną pamatytum at-plaukiant priešų laivą, kà tą syk darytum?

Jureivis:— Bėgčiau, ponas kapitone!

Kapitonas:— Ak tu balvone, ar tai tu taip tik gini savo šalį! Sakyk, šaučiau!

Jureivis:— Ne, ponas kapitone! aš bėgčiau į ligonbutį, kad išegzaminuotų, ar mano protas gerai veikia, jeigu aš pamatyčiau laivą per kalną plaukiantį.

O KÀ AŠ UŽ TAI GAUSIU?

(Tąsa nuo 2 pusl.)
tis ir šitai musų Vinikas; arba imkime Robert J. Caldwell, kurio slenkstį nutrempē p. Vil-mont, kun. Milukas ir tie patys augščiau paminēti asmenys, ir šimtai kitų; arba eks-senatorius Chandler, nuo pat pargrįžimo iš Europos rupinosi visokiais gali-mais budais klabinti duris sena-torių, kongresmonų, teisējų, in-tekmingų advokatų, butų galima išvardyti visą eilę intekmingų žmonių. Bet jų tarpe, kaip sakiau, nē mes, nē Tamsta Čarneckis, nepadarēme įtakos. Tai tie žmonės, kurie pirmiau rupinosi Lietuvos pripažinimu, p. J. Vi-

leišis čion budamas nemažą įta-ką padarē Amerikonų aukštes-nėse sferose. Jus žinote, kaip su-maniai buvo vedamas informa-cijos biuras Vileišio laikuose, mažiausi užmetimai ant Lietu-vos ar lietuvių, budavo atremia-mi tam tikrais faktais Ameriko-nų spaudoje. O kà dabar mes at-liekam? Ar dabartinis mano ve-damas informacijos biuras rupi-nasi tuomi? Nei trupeli! Tiesa, man rupi, kad apginti musų krikščionių demokratų partijos reikalus, ir aš dedu visas pa-stangas tą sąžiningai atlikti, už tai judu turite manęs nepamirš-ti."

"Gerai, kad kunigas gali tai daryti po priedanga valstybės, o kitaip prisieiti Tautos Fondui visos lėšos panešti, ir tai nebutų darbas taip intekmingas. Visi suprastų, kad tai yra vedama partijos agitacija," atsiliepē Ju-risikonsultas.

"Tamsta man pertraukē kal-bą. Aš norėjau pasakyti, kad prie pripažinimo Lietuvos nepri-klusomybės nemažai prisidējo ir visa Amerikos Lietuvių visuo-menė. Kas nepamena Chicagos lietuvių pastangų? Kiek tenai vi-sokių budų panaudota? Senato-rius McCormick visą laiką lietu-vių reikalus gynē. O dēlo? Ar Tamsta Čarneckis, ar Mastauskas su juomi padarēte pažintis? Aišku kad ne. Bet įtekmingi Chicagos obivateliai, kaip Bag-džiunas, Alijošius, Hartmanavi-čius, Olševskis, Drangelis ir šim-tai kitų įtekmingų visuomenės veikējų, skaitlingais seimais, rezolucijomis, ypatiskais pasi-mymais su įtekmingais žmo-nėmis tai padarē. Toliaus galima paimti Bostono lietuvių darbuo-tę: senatorius H. C. Lodge, kongresmonas James A. Gallivan, kurie visą laiką darbavosi ton linkmēn, kad Lietuvai išga-vus nepriklausomybės pripažini-mą. Juk tenai daugiausiai dirbo tautininkai, kaip kompozitorius Mikas Petrauskas, Ivaškevičius, Yurgelimas, advokatas F. J. Bagočius, Sidlauskas, Čaplikas ir šimtai kitų; o kà jau ir bekalbėti apie New York ir apielinkēs in-teligentiją. Kiek tenai jie naktų nemiegojo? Paskui reik nepa-miršti ir to miliono parašų, ku-rių buvo surinkti paprasčiausios musų liaudies. O kiek vargo pa-nešē įvairiausios organizacijos, klubai, bemitinguodami, berašidami prašymus, rezolucijas. Taigi, brolyčiai, suėmus visą tą kruvon, matote, kad ne musų pastangomis Lietuva tapo pripa-žinta de jure, tik musų laimē, kad dabar, kada tas įvyko, mes stovime priešakyje Lietuvos at-stovybės ir dabar momentas mums iš to pasinaudoti. Tad neklausinėkim vienas kito: "kà aš už tai gausiu?". Kà gausim, tuo turėsime pasitenkinti, nes nuopelnai ne mums priklauso."

zingeidusis.

leišis čion budamas nemažą įta-ką padarē Amerikonų aukštes-nėse sferose. Jus žinote, kaip su-maniai buvo vedamas informa-cijos biuras Vileišio laikuose, mažiausi užmetimai ant Lietu-vos ar lietuvių, budavo atremia-mi tam tikrais faktais Ameriko-nų spaudoje. O kà dabar mes at-liekam? Ar dabartinis mano ve-damas informacijos biuras rupi-nasi tuomi? Nei trupeli! Tiesa, man rupi, kad apginti musų krikščionių demokratų partijos reikalus, ir aš dedu visas pa-stangas tą sąžiningai atlikti, už tai judu turite manęs nepamirš-ti."

O nelaimė! Yra daug žmonių, kurie juoksis iš tavo sielvarto! Tačiau geras draugas patars naudoti

Ruffles
pleiskanų mirtinąjį priešą. Savilginkite Ruffles savo galvos odą kasdien per kokią savaitę laiko ir pleiskanos tuojaus pranyks. Naudokite Ruffles nuolatos ir po to, ir tuo budu užlaikykite savo galvos odą švaria ir sveika ir savo plaukus gražiais ir žvilgančiais.
Kaina 65c. aptiekose, arba prisiųskite 75c. tiesiai į laboratoriją.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

FASHION SHOE STORE

NEW BRITAIN, CONN.
405 MAIN ST.
Didelis Išpardavimas Avalų.
Mes specialiskai numažinom kainas ant avalų, idant duoti progą kiekvienam įsigyti musų avalus. Kam varginti save su kojomis, kad galite gauti avalus pagal savo koją ir niekada nejausti skausmo kojų. Ateikite pas mus, mes pritaikinsime avalus pagal jūsų koją. Kas pirko kartą, tas lieka musų nuolatinu pirkėju. Nepamirškite krautu-vės numerį 405 MAIN ST., Savin. A. P. Osteika, J. P. Lukas.

Ar Turi Savo Kny-gyne šias

Knygas!
ZMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nurodoma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina \$1.00
SVETIMOJ PADANGEJ PA-SAULIO VERPETUOSE. Elių kny-ga, didelio formato, 200 puslapių, ku-rijoje telpa daug linksmų dainelių. Kaina \$2.00
"AIDŲ AIDUZIAT", ką-tik ga-vome iš Kauno, Fausto Kiršos, žy-maus poeto eilių knyga, virš 100 eilių, 111 puslapių. Kaina ..... 25c.
VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygtė. Kaina ..... 20c.
DANGAUS AUKŠTUMAS IR ZMOGAUS SENUMAS. Labai žingeidi knygtė, su daug paveikslų ir eilėmis "Anykščių šilelis", 150 puslapių. Kaina ..... 20c.
ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygtė su paveikslais, labai naudinga praugančiam jaunimui. Kaina ..... 30c.
TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergēt akis, kà visiems reikia žinoti. Kaina ..... 15c.
LIETUVOS GASPADINE. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina ..... 10c.
Patariame kiekvienam sandariei arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščių, "Lietuvos Ukininką" ir kitu, kurie parsiduoda po 5c. Reikaludami sykiu siųskite ir pinigus.
"SANDARA,"
327 E Street, Boston 27, Mass.

"Lietuvos Ukininkas"

Išrašykite Lietuvon savo giminėms, kaimynams ir pažistamiems, patys skaitykite ir platinkite "LIETUVOS UKININKĄ"
Seniausi ir didžiausi progresyvių Lietuvos darbo žmonių laikraštį. KURIS teisingai ir aiškiai aprašo valstiečių ir kitų darbo žmonių var-us, iškelia aikštēn negerus valdžios darbus, kovoja su šelstančiu Lietuvoje klerikaliz-mu. Skaitytojams duoda advokatai patarimų teisių klausimais, bylų ve-dime, agronomai ukio klausimais, veterinarai gyvulių auginime ir gydyme, daktarai sveikatos klausimais ir šiaip įvairių įvairiausių gyvenimo reika-lais. Per metus duoda savo skaitytojams apie 4000 patarimų iš jų įvairiais klausimais nemaža tenka amerikiečiams.
"Lietuvos Ukininko" prenumeratoriai per metus gauna:
52 num. "Lietuvos Ukininko" su šiais priedais:
24 num. "Zemē" geriausio ukio laikraščio.
24 num. "Jaunimo" pažangiojo Lietuvos jaunimo laikraštis, kuris ra-gina jaunimą lavintis, dorai gyventi ir tt.
24 num. "Savivaldybės ir Koperacija."
6 num. "Sveikata." Žmonių sveikatos laikraštis daktarų vedamas.
Kalendorius. Didelis "Lietuvos Ukininko". Leidžia "Varpo" B-vė.
"Lietuvos Ukininko" kaina: metams 80 auks., pusei metų — 42 auks., 3 mėn. — 22 auks., atskiras numeris 2 auksinai.
Amerikoje: metams — 2 dol., pusei metų — 1 dol.
ADRESAS: "Lietuvos Ukininkas", Laisvės Alėja Nr. 60, KAUNAS.
Amerikoje galima gauti pavieniais num. ir užsirašyti šiose vietose:
So. Boston, Mass. "Sandara," 327 E Street,
New York, N. Y. Vasiliauskas, 307 West 30-th St.,
Chicago, Ill. "Naujiene" 1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. "Ausros Knygynas" 3210 So. Halsted St.,
E. St. Louis, Ill. Jonas Žičkus, 539 Collinsville Ave.,
Rockford, Ill. Petras Kutra, 1012 Main St.,
ir A. L. T. Sandaros kuopose. (81)
NEGAIŠK LAIKO, UZSIRAŠYK SAU IR SAVIŠKIAMS SIANDIEN.

Užkietėjimas, diegimas, mėšlungis ir kiti vidurių suirimai niekuomet nekankina šitos laimingos šeimos.

BAMBINO
Vaistaiženklis Reg. S. V. Pat. Biuro
greitai suteikia pagalbą ir tuojaus kudiķt ir motiną pralinksmina ir užganēdina.
Bambino galima gauti visose aptiekose už 35c. arba už 40c. pasiūndiam per Parcel Post tiesiai iš laboratorijos.
Kudikiai mėgsta jį! Jie prašo daugiau!
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

NAUJOS KNYGOS!

Sulaukus vasaros dienas, jas praleidžiamę kiekvienas išėjē į laukus, o kad brangų laiką neleistu uždycą, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas:
LYTIES MOKSLAS
Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, ku-ri yra brangių turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skuros apdaruose \$7.00.
KITAS KARAS
Ką-tik iš spaudos, T. M. D. leidinys, labai naudinga visiems peiskaityti 142 puslapių. Kaina 75c.
Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pri-trukti. Su užsakymais siųskite ir pinigus:
"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

KNYGŲ KATALOGAS.

"Sandaros knygyne dabar gau-namos šios knygos:
"Lietuvos Kariuomenē"
Parašē Karininkas Ladislovas Nat-kevičius, artilerijos vyresnysis Leite-tenantas.
Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos ka-riuomenės forma, virš 60 gražių, įvai-rių fotografijų, porą žemlapių ir ke-letas kariškių dainų su gaidomis.
Šita pirma tos rusiės knyga lietu-vių kalboje, turi rastiis kožo jaunuo-liu skaitoma ir gerbiama. Kaina po-pieros viršais — \$2.00. Ta pati gra-žiais audimo viršais \$3.00.
Čiū — 1919 metų. Kaina .... \$1.50.
10. Kregždėlė. Žodžiai V. Kapo.
Duetas Lietuvių ir Angių kalbo-se. Kaina ..... 30c.
11. Vestuvės. — "Papuskie Vėjai".
Jaunosios Aria, Sopranui arba Mezo - Sopranui. Lietuvių ir An-glių kalbose. Kaina ..... 35c.
12. Mažas Muzikos Žodynėlis. Tan-kiausiai vartojamų žodžių paaiš-kinimai Anglių ir Lietuvių kalbo-se. 32 pusl. Kaina ..... 25c.
13. Auštinės Keltai. Čia telpa gra-žių eilių ir šiaip pasiskaitymų. Verta perskaityti kožnam mylin-čiam klasiškų raštus.
Pusl. 79 ..... 50c.
14. Anderso Pasakos. Čia telpa 11 gražių pasakaciu su paveikieliais papuošy. Lietuvių kalbon išgul-dē P. Nerys. Pusl. 82 ..... 25c.
15. Aukso Veršis. Vieno veiksmo komedija. Vertē Senos myteto-jas. Pusl. 82 ..... 15c.
16. A. L. T. Sandaros Principai ir "Sandaros" Pasakos. Pusl. 82 ..... 10c.
18. Eilės - Dainos. Parašē Juozas Rumanas. Gražios eilės bei daini-navės. Pusl. 82 ..... 20c.
19. Gyvenimo Verpetė. Drama pen-kių veiksmų. Parašē Bl. Kadagru-tis. Pusl. 77 ..... 45c.
20. Girnikas - Pašakarnis, pasakojimas ir "Bėgēdis Jonas", vaizdelis. Parašē Karolis Vairas. Pusl. 42 25c.
21. Francijos Revoliucija. Parašē M. Avietėnaitė. Trumpa aiški is-torija Francijos revoliucijos. Su paveiklėliais. Pusl. 75 ..... 40c.
22. Kaip gyvena: Latviai, Anglai, Suomai. Parašē M. Salčius. Pusl. 65 ..... 20c.
23. Kas iš kur pareina. Trumpi pa-sakojimai apie kasdieninius žmo-nių vartojamus daiktus.
Pusl. 62 ..... 20c.
24. Daktaras Kišeniuje. Aiškų pa-mokiniai kaip užlaikyti sveika-tą ir kaip nuo ligų apsiginti. Su-taisē M. Paltanavičia. Kietis au-dimo viršeliais. Pusl. 167 ..... 75c.
25. Kà daryti, kad sveiki butume ir ligai gyventume. Pusl. 32 ..... 10c.
26. Kaip Japonai gyvena dabar. Pa-rasē Dėdė. Pusl. 48 ..... 10c.
27. Liudvikas Pasteris. Žmonijos ge-radarys ir Jurgis Stefesonas. Ge-ležinkeliai. Parašē M. Salčius. Su paveiklėliais. Pusl. 48 ..... 20c.
28. Lietuvių - Latvių Respublika ir šiaurės tautų sąjunga. Rinkiny-s straipsnių ir paskaitų pra-šytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pusl. 162 Kaina \$1.00
29. Lietuvos Laisvė. Trumpa peržal-va Lietuvių tautos politikos. Parašē daktaras Jonas Šliupas. Pusl. 47 ..... 10c.
30. rašē žmona. Pusl. 80 ..... 30c.
34. Jaunuomenės švietimas kitur ir pas mus. Pusl. 28 ..... 10c.
35. Naujas Budas Išmolti Rašyti. Setaisē P. Mikolainis. Pusl. 30. 10c.
36. Pasnikai Lietuvoje. Parašē K. Stiklius. Kaina ..... 95c.
38. Pažvelgus Atgal. Sociologiskas Romanas Edwardo Bellamy. Vertē Pranas Siulelis. Rašęjas įvi-vaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiš-kai veiks ir tt. Pusl. 356. Kai-40. Pražuvo. Vaizdelis iš gyvenimo. Parašē Karolis Vairas. Kaina. 10c.
41. Rojus ir Pažanga. Senovės pa-sakojimai apie rojaus amžius ir rojaus šalis. Vertē V. K. R. Pusl. 112 ..... 35c.
42. Šienapūtė. Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pusl. 24 ..... 10c.
43. Trachoma arba sergēkitė akis. Prie šviesos ir kiti naudingi strai-44. Mulkinė ir Mulkytojai. Dvieju veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašē Kny-burys. Pusl. 35 ..... 10c.
44. Visas Sviestas. Žemė, kalnai, van-duo, upės, žmonės, miestai, statis-tiškos žinios. Setaisē P. Mikolai-45. Žodynėlis. Angliškai - Lietuviš-kas. Setaisē kun. P. Saurusaitis. Pusl. 199 ..... 35c.
Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigus prisiųsti sekančiu adresu:
"SANDARA," Book Dept.,
327 E St., Boston 27, Mass.

Lietuviai Amerikoje

WORCESTER, MASS.

Visko po biskį.

Worcesterio Lietuvių Draugijų Taryba puikiai gyvuoja. Nors trumpas laikas kaip yra susitvėrusi apie iš 8-nių draugijų, bet jau pasirodė savo darbais, kaip tai dalyvaudama miesto parodoj liepos 4 d. Ant rytojaus Anglų spauda buvo plačiai aprašiusi apie draugijas priklausiančias prie W. L. D. Tarybos, prie kurios yra prisidėjusi ir A. L. T. Sandaros 16 kp. Nors čia vietiniai klerikalai su bolševikais bando visokiais būdais ją diskredituoti, bet tas jiems nesiseka: visos Tarybos draugijos veikia sutartinai, ir ateityje bus galima pasidžiaugt iš Tarybos darbų.

Rugpjūčio 6 d. Taryba nutarė rengti didelę Manifestaciją išnešimui padėkos rezoliucijų Amerikos valdžiai už pripažinimą Lietuvos de jure. Bet kun. Jakaitis su davatėmis, sužinoję, kad W. L. D. Taryba rengiasi prie didelių iškilnių, užbėgo už akių ir nepaisydami nė informacijų biuro paskirtos dienos, rengė apvaikšiojimą subatoje, rugpjūčio 5 d. Nors didelės draugijos piktinasi tuo, bet tie vienybės ardytojai to nepaiso ir daro viską savotiškai. Matysime, kas iš to išeis!

Worcesterio duetas.

Pastaraisiais laikais vis tankiau matyt vietiniuose anglų laikraščiuose taip vadinamas "duetas": kun. Jakaitis ir adv. A. Mileris — vieno vardas viršų, antrojo apačioj. Tai jie mokyklą stato už \$150,000, tai mišnyškų namus, tai jie "lyderiai" Worcesterio lietuvių, tai jie važiuoja į Washingtoną, tai jie kalbasi su prezidentu Harding'u, na ir ant galo jau davatės kalba, kad jei ne kun. Jakaitis ir Mileris, tai Amerika nebutų nė Lietuvos pripažinusi ir tt.

Rodosi, kad čia Worcesteryje draugijos ir komitetai darbuosi ir darbuojasi Lietuvos labai daugiau negu šis taip vadinamas duetas. Tiek man yra žinoma, kad jiedu yra tik vienybės ardytojai, daugiau nieko. Kad aš taip rašau, tai aš čia noriu priduoti kelia faktų. Kada čia buvo suverta L. P. Sajunga, kuri nešė Lietuvos valstybei naudą, tai kunigėlis pilna gerkle rėkė, kad tai yra "bedievių" organizacija. Antra, buvo sutverta Lietuvių šelpiti draugija, kuri aukų yra surinkusi apie 5,000 ir nusitūsi Lietuvos Raudonajam Kryžiui, tai ir ta buvo griunama, ir kada viršminėtos draugijos darydavo parengimus, tai kun. Jakaitis tuojaus rengdavo tą pačią dieną ką nors kitą, kad tik viskas nenusektų ir mažiau aukų liktų Raudonajam Kryžiui. Ir kitokių nesmagumų buvo ir yra daromų. Na ir tie žmonės garsinasi anglų spaudoj, kad jie yra "lyderiai" Worcesterio lietuvių!

Teisybė, jiedu yra "lyderiai" Tautos Fondo, bet ne Worcester lietuvių. Taip, rodos, būtų gėda daryti, žinant, kad yra draugijos, komitetai ir daug pavienių žmonių, kuriems garbė ištikrųjų priklauso. Ir jeigu tiedu žibniečiai nenustos save garsinasi, tai reikės kam nors pasidarbuoti tame ir juos sulaikyti. Akuku.

SPRINGFIELD, MASS.

Du Hartfordo, Conn., lietuvius: Praną Petkų ir Juozą Bružą patiko baisi nelaimė. Jiems bevažiuojant į Springfieldą, Mass., pro Thompsonville, Conn. koksai žmogus užlėkė jiems už akių su Forduku. Lietuviai, matydami pavojų, užspaudė brėkus ant savo 7 pasažierių karo, kelias buvo labai slidus, automobilis slydo, apsisuko net 2

sykių ir atsimušė į drūtą tvorą, išlaužė tvoros stulpus, 2 dvylikos colių storio medžius, ir nusiritino nuo staigaus akmenais išmūryto skardo, 35 pėdų augščio, ir ant akmenų į bėgantį upelį, ukštinkamas karas krito. Lietuviai abudu laikėsi pirmose sėdynėse žuti-buti.

Automobiliaus viršus ir pirmosios sėdynės, stiklai, "steering wheel" sutrupėjo į smulkius drebėžgus, o lietuvius ištraukė iš po mašinos gyvus ir visai menkai sužeistus: Petkui galva biskį prakirsta pakaušį, o Bružai tik lupa sumušta ir prabėžta, tai ir viskas. Visi stebiasiai iš tokio stebuklingo atsitikimo, tai tur būti laimingi lietuviai.

Martinas Tamošaitis.

WORCESTER, MASS.

Lietuvos Pripažinimo apvaikšiojimas.

Visose kolonijose lietuviai apvaikšiojo pripažinimo šventę rugp. 6, pagal Atstovybės pranešimą, bet pas mus vietinis kunigėlis yra taip priešingas "laisvamaniams," kad jam skaudu būtų buvę dalyvauti kartu su jais. Dėlto surengė savotišką apvaikšiojimą rugp. 5 d. pavydale parodos. Parodoj dalyvavo daugiausiai vaikai, moteris, ir padarė labai prastą įspūdį.

Draugijų Taryba surengė oficialį apvaikšiojimą nedėlioj, 6d. Tatnucke. Čia tai nors buvo kas paminėt. Žmonių privažiavo tiek daug, kad karų kompanija turėjo atsiųsti daugiau karų, idant parvežus visus namon. Apart lietuvių suvažiuavo žydų, rusų ir net lenkų, sudarant arti 4000 žmonių skaičiaus.

Po pietų, apie trečią valandą, programą pradėta pildyti. Kalbėjo pulk. T. J. Foley, adv. McGrath, p. J. Dirvelis, ir p. A. J. Gotautas. Aušrelės choras atidainavo Lietuvos ir Amerikos himnus, ir keletą tautiškų dainelių, su lietuvių beno pagelba. Per visą popietį benas griežė žmonių palinksiminimui, o pavaikare, susidarius linksmam būriui jaunimo, griežė jiems tautiškus šokius. P. Černius, pasinaudodamas proga gražaus spektaklio, nuėmė krutamais paveikslus, kurie bus rodomi vėliau. Reporteriai iš vietinių angliškų laikraščių, plačiai aprašė išvažiavimą ir gerėjosi lietuviams ir jų gabumais. Publikai taip viskas patiko, kad nenorėjo važiuoti namon, ir tik dešimtai vakaro valandai baigiantis, išsiskirstė, kur kas priklaušė. Atmintis tos dienos gyvės pas juos per ilgus laikus. O tas viskas parparodo, kad "laisvamaniai" (taip vadinami) kas dien parodo kitoms partijoms, ir jų šulams, kad jie auga stipresni, ir gali didesnius darbus atlikti.

Reporteris.

PITTSBURGH, PA.

Pittsburgho komunistai visai nusmuko nuo koto. Matydami, kad jų rojus neįvyksta, iš jų sklepo suvilti žmonės bėga nuo jų ir dedas prie Sandariečių. Dabar virto tiesiog uliganais: mat, argumentų neturėdami savo rojum įtikinti, mėgina įtikrinti kumščia.

Rugs. 6-tą L. M. D. knygnan buvo atėjęs S. Bakanas pasiskaityti laikraščius. Atėjo ir Juozas Semsis ir tuo užpuolė Bakaną vadint buržujų klapčiuku ir visokiais vardais. S. Bakanas nieko nemisliodamas sako: "aš nieko neturiu su tamista," ir buvo beinas iš knygnano, kad Semsis smogė su kumščia į akį Bakanui, užmušė akį ir sulaužė šiaudinę kepurę. Bakanas, nenorėdamas daryt nesmagumų L. M. D., pasiskundė L. M. D. direk-

toriams ir paliko Semsį nepasodinęs į šaltąją. Semsis užmokėjo S. Bakanui už kepurę \$10.00.

Kiek anksčiau P. Vičinas sumušė P. Stavišauką už tai, kad priklausė prie Sandaros, už ką tapo visai išbrauktas iš L. M. D.

J. Semsis jau ir taip buvo suspenduotas už mstybes. Tai prie ko Jukelis nuvedė! Tai mus komunisteliai pildo, kumštį vartoja. Aišku, kad daryt tokie žmonės, jei turėtų valdžią savo rankose. Nedyvai, kad iš Rusijos dumia, kaip kas išmano. Puikus pavyzdys ir labai toli nuoprogresavo!

Pittsburgietis.

WORCESTER, MASS.

Nepaprastas Perstatymas.

Pereitą žiemą Aušrelės choras pastatė gerb. Šimkaus puikų veikalą, Čigonai, su geromis pasekmėmis. Reikalaujant visuomenėi, ji vėl rengiasi pastatyti tą veikalą rugp. 20 d., didžiausioj Worcesterio svetainėj, Lincoln Park Theatre. Pirmu kartu buvo pastatyta Lietuvių svetainėje, kur neturėjo progos padaryt gerą įspūdį, kaip tikrai reikia, bet šiuom kartu pasirodys kopukiausia, nes teatro estrada yra labai didelė ir turi stebėtinai gražias scenerijas, Vasaros karščio ten nereikės bijotis, nes svetainė yra specialiai sutaisyta, kad vėjas pereitų per ją, ir suteiktų vėsumą publikai.

Svarbiausią rolę užims Aušrelės choro mokytojas, gerb. J. Dirvelis. Jisai antru kartu pasirodys prieš publiką kaip dainininkas ir lošėjas, bet išpildys savo rolę atsakančiai, nes turi didelį, gerai išdirbtą balsą. Eros rolę lošė p-lė J. Metrikaitė, žinoma po visą Naująją Angliją kaip stebėtinai gera dainininkė ir lošėja. Jos balsas žavėte-uzžavėja publiką. Kitas roles užima p. P. Skrickis nuo seniai atsizymėjęs dainininkas, p-lė El. Barbaravičaitė, jauna, gabi mėgėja, ir p. B. Mingilas, geriausias Worcesterio artistas. Apart artistų, visas Aušrelės choras dalyvaus. Visų kostiumos bus parinktos ir pritaikintos tam vakarui. Visos dainos Čigonuose yra taip gražios, kad net šurpuliai pereina per nugarą klausanties jų.

Zmonės, kurie paleido veikalą pirmu kartu, galėjosi nematę jo, išgirde apie jį nuo kitų. Taigi žiūrėkit, kad nepraleistumet šios progos, nes kitos tokios jau nepasitaikys.

Rep.

LIETUOVOS PILIEČIAMS.

(Pabaiga).

Kaip matote tat įstatymas išskyrė iš Lietuvos pilietybės visus tuos svetimus pribūsius, kurie buvo atvykę Lietuvon kaip jos priešininkai, pasipelninti ir pasipiešti. Bet ką gi su rusų valdininkais, kurių kiti ir ilgai Lietuvon gyveno? Ar jie verti buvo Lietuvos pilietybės? Jie, nors ir gyveno Lietuvoje, bet dirbo ne Lietuvai, o svetimai valstybei, todėl Lietuvos pilietybės neužpelnė. Prie pirmojo § yra pridėtas:

PASTEBEJIMAS. Lietuvos pilietybės nelaikomi asmens, kurie kad ir turėjo nuolatinį darbą (§1, p. 3b), bet kurių darbas buvo vien tarnavimas Rusų Valstybei, t. y. valdininkai.

Tačiau turėjo būti duota progos patapti Lietuvos pilietybės ir svetimtaučiams, kurie gyveno ir gražiai dirbo Lietuvoje per ilgą laiką ir prisirišo prie mūsų krašto. Tolimesnieji du įstatymo punktai apie juos kalba:

§2. Svetimšalis gali būti priimtas Lietuvos pilietybės: 1) jei ištiesai išgyveno Lietuvoje ne mažiau, kaip penkerius paskutinius metus; 2) jei turi nuolatinį darbą, kuriuo laiko save ir savo šeimyną ir 3) jei nebuvo teismo nubaustas už nusikalstamus darbus kalėti kalėjime arba skaudesnėmis bausmėmis.

§3. Svetimšaliai, kurie nori

tapti Lietuvos pilietybės ir atitinka §2. reikalavimams, privalo paduoti apie tai prašymą Vidaus Reikalų Ministeriui, kuris susitaręs su Teisingumo Ministeriu, patenkina arba atmets prašymą.

Žemė yra valstybės ukio ir gyvenimo pamatas. Jei Lietuvos žemė atatektų svetimšaliams, būtų pakirstos šaknys mūsų valstybės gyvybės. Rusų vyriausybė ir seniau ir ypač po 1904-tų metų dėjo visų pastangų, kad lietuvius nustumt nuo jų žemių, o kad į jų vietas prisodintų rusų atėjūnų. Daugelis Lietuvos dvarininkų vos tik tauta pasiskelbė nepriklausoma valstybe, pasikėlė parduoti savo dvarus svetimtaučiams, kad gautais pinigais sukurtų lenkų valstybę. Musų valstybės kūrėjams, suprantama ir rupėjo, kad Lietuvos žemę valdytų ne svetimieji, o teisėti Lietuvos pilietyčiai. Tad ir Laikiname Įstatyme apie pilietybę mes randame pridėtą du punktu, draudžiančiu svetimtaučiams įgyti Lietuvoje žemės ir atimančiu žemę iš rusų kolonistų.

§4. Laikinai draudžiama svetimšaliams pirkti ir kitokių būdu įgyti nuosavybe Lietuvoje nekilnojamas turtas. Sutartys, padarytos priešingai šiam įstatymui, laikomos nebesantčiomis. Apygardos teismo valstybės gynėjams dedama pareiga kelti ir vesti bylas apie minėtų sutarčių panaikinimą.

§5. Žemė, valdoma tų kolonistų, kurie po 1904 m. buvusių rusų valstybinių, vadinamųjų valstiečių (krestianskij) ir bajorų (dvorianiskij) bankų buvo įkurti Lietuvoje, šiuo gražinama Lietuvos Valstybei nuosavybė ir iš kolonistų atimama, o jiems išdas gražina tai, ką jie buvo už žemę sumokėję.

Šis Įstatymas vykinti pavedama žemės Ukio ir Valstybės Turtų Ministeriui.

Taip skamba pirmasai Lietuvos pilietybės įstatymas. Jisai apibrėžė pamatus Lietuvos pilietybei. Jisai apgynė Lietuvos žemę nuo svetimio kapitalo pasikesinimū.

III. Amerikos lietuvių teisės.

"Pirmasai Įstatymas apie Lietuvos pilietybę" turėjo labai didelės svarbos mūsų valstybės gyvenime. Buvo tai pirmoji vėtykla, atskyrusi pilietybės nuo svetimųjų, buvo tai apsauga Lietuvos žemės nuo svetimųjų spekuliacijos. Metus su viršum jisai išstovėjo ant sargybos svarbiųjų vaistybės reikalų visų branginamas ir gerbiamas. Bet jau pradžioje sekančių 1920 metų jį prireikė šiuo tu papildyti.

Netrukus po karo pradėjo grįžti į savo tėvynę Amerikos lietuviai. Kai kurie iš jų buvo jau priėmę Amerikos pilietybę. Kiti vėl, Amerikoje gimę ir augę sumanė paskui apsigyventi Lietuvoje. Sulyg raidės ano Pirmojo Įstatymo apie Lietuvos Pilietybę, visi tokie nebesiskaitė Lietuvos pilietyčiais, o jų daugelis norėjo įsigyti sau Lietuvoje žemės; bet įstatymas tai draudė.

Tuomet kilo reikalas tą įstatymą papildyti, kad ir Amerikos lietuviai, grįžtantieji Lietuvon, galėtų ten sau žemės įgyti. Juk tie Amerikos lietuviai, tai Lietuvos vaikai, tik vargo ir priespaudos išvyti iš savo krašto jie mūsų kraujo ir kalbos broliai. Daugelis jų savo jaunystėje, nors neturėdami savo žemės ir dirbdami svetimiešiams, tačiau laistė savo prakaitu Lietuvos žemelę. Kiti, kad ir svetur augę, bet Lietuvą mylėdami norėtų svetur įgauti mokslą patyrimą ir turą parvežti ir pritaikinti Lietuvoje. Butų neteisinga ir labai skauda, jeigu jiems būtų apskunkinta priėjimas prie Lietuvos pilietybės ir Lietuvos žemės, jeigu jiems reikėtų net 5 metus gyventi Lietuvoje be savo lizdo, be piliety-

Visuotinas Šaulių Burių Atstovų Suvažiavimas

KAUNE, 1922 M. GRUZELIO MĖN. 29 D. — LIEPOS 3 D.

(Tęsa).

Apskritai iš pranešimų paaiškėjo, kad šaulių Sąj. yra nuveikta nemažai. Nes šaulių Sąjunga viskas. Ji auklėja pilietinę sąmonę, vadinasi, gamina Respublikai dorus, ištikimus piliečius. Palai-ko krašto ramybę. Musiams stojus, stoji drauge su kariuomene į kovų lauką. Ir aišku, kad tokia organizacija ir tegalėjo žymią rolę lošti krašto gynimo darbe ir visuomenės tarpe.

30-VI. Centro bugalteris J. Vaitkevičius daro pranešimus apie Iždą. Pradedama nuo 1919 metų. Ligi 1921 m. pabaigos šaulių pajamos buvo veik aukos. Tų aukų daugiausia gauta iš brolių lietuvių amerikiečių. Ir tik jų dėka, mes taip sustiprėjome, sako kalbėtojas, kad šiandien, turime tokią platą administracinį aparatą ir galime netik žodžiais, bet ir darbai pasirodyti (suvažiavimas karštai ploja. Šauksmai Valio broliai amerikiečiai). Smulkiai išskaitliuja visas pajamas ir išlaidas už 1919, 1920 ir 1921 metus. Apskaitos ligi 1921 metų pradžios sutvarkytos, ir patiekia suvažiavimui patvirtinti. Pasivelinimo priežastys, kad už 1921 metus apskaita dar negatava, yra ta, kad pradžioje Sąjungos tvėrimosi nebuvo ganėtinai darbininkų, kad tą darbą atliktų. Toliau Sąjungai tvarkantis ir šis darbas nebeatlieka, kad apskaitos nebuvo baigiamos, tame didelės blogybės nėra. Dokumentai buvo tinkamai rašomi. Taip kad, juos turint, apskaitos gerai galima buvo atlikti.

Po to, eina diskusijos dėl pranešimo apie Iždą. Vienas atstovas paklausia, kiek mokama Sąjungos tarnautojams, ir ar Centro Valdybos nariai yra apmokami. VI. Putviskis atsakė, kad C. V. nariai neapmokami, o idėjos žmonės. Gi Sąjungos tarnautojai, kaip tokie, skiriantieji visą laiką Sąjungos darbu turi būti apmokėti, nes Sąj. tarnautojai irgi valgyti nori ir nėra. Kokie turtuoliai, kad iš savės mistų, tai tokie etatiniai darbininkai tarnautojai yra apmokami. Galop, perskaito jų tarnautojų algų lentelę, dėl jos nieks jokių pastabų neuodau.

Tikslesniam darbo atlikimui išrenkama komisijos: Statuto, Redakcinė, Finansų ir šaulių uniformai nustatyti.

Atvyksta išstojusis iš C. V. sąstato M. Šalčius ir suvažiavimo pirmininkui leidus, kaip nepaprastą pranešimą daryti, pasiaiskina dėl ko butent išstojo iš Centro Valdybos. Jo kalba daugiau asmens reikalus buvo liečianti.

bės teisių. Dėl tų tai, svarbiausia, priežastis kovo 29 d. 1920 m. ir buvo paskelbtas Laikinojo Lietuvos pilietybės įstatymo papildymas, kurs skamba šitaip: "Prie §3 pridėti pastebėjimą. Išimtiniais atsitikimais Ministerių Kabineto nutarimu gali būti priimtas Lietuvos pilietybės svetimšalis, kuris ir nėra išgyvenęs Lietuvoje paskutinių penkerių metų (§ 2. p. 1)

Prie §4 pridėti pastebėjimą. Išimtiniais atsitikimais Ministerių Kabineto nutarimu gali būti leista svetimšaliui pirktis ir kitokių būdu įsigyti Lietuvoje nuosavybe nekilnojamas turtas. Tais dviem priedais prie ano pirmojo pilietybės įstatymo Amerikos lietuviams, jau nebetekusiems Lietuvos pilietybės, tapo atidarytos durys, kuriomis jie lengvai galėtų prieti prie Lietuvos pilietybės ir prie teisės įsigyti sau nekilnojamojo turto Lietuvoje.

Liet. Inf. Biuras.

Toliaus, skaitoma sveikinimo laišku ir telegramos majoro Zadeikio, O. Putvinskaitės ir kitų.

Eina kontrolės komisijos pranešimai. Komisijos pirmininkas Matulevičius dėsto darytos revizijos vaisius. Paaškina, kad komisija nevisai atliko savo pareigas, kokios jai, kaip kontrolės komisijai, buvo prideramos. Komisijos nariai visi provincijos žmonės. Kiekvienas yra surištas savo gyvenimo aplinkybėmis, taip kad vienkart suvažiuoti ir imtis Sąjungą kontroliuoti buvo sunku. Dėlei to revizija padaryta tik prieš pat suvažiavimą. Suspėta patikrinti tik Sąjungos išdas — Bukalterija. Dėl šio pasako, kad C. V. jokių priekaištų negalima duoti. Žiurint Buhalterijos reikalavimus galima būtų prikibiti dėl formalumo. Apskaitos už 1919, 1920 metus tvarkingai pabaigta, 1921 metų apskaitos baigiama daryti. 1922 m. Buhalterija visai gerai vedama.

Siuloma trys pereinamos formulės dėl C. V. Sąj. Virš-ko ir kontrolės komisijos pranešimų. Suvažiavimas formules perduoda Redakcinei komisijai, kad pataisytų kalbos žvilgsniu.

Pradedama svarstyti šaulių Sąjungos statutus.

Kadangi Statuto Komisija nesuspėjo padaryti nė vieno posėdžio ir papunkčiai nenagrinėjo, tai suvažiavimas pirm kalbasi principiniais statuto klausimais.

Čia reikia pastebėti, kad suvažiavimui buvo patiektas kitas statuto projektas, nebetas ka buvo paskelbtas "Trimito" 17 Nr. Pastarasis projektas buvo sustatytas Kr. Aps. M-jos skirto komisijos, C. V. atstovui dalyvaujant. Jame žymiai pakeista pirmieji du skyriai, kur kalbama apie Sąj. tikslus, užduocius ir darbą, ginklų ir karo medžiagos sutvarkymą.

Kalbama opiausiais ginklų ir Sąj. priklausomybės klausimais. Krašto Apsaugos Ministerija yra nusistačiusi, kad šaulių Sąjunga, kaip pilietinė visuomeninė organizacija būtų visai nepriklausoma. Pripažįstant ją valstybinės svarbos, Kr. Aps. M-ja teiktų jai ginklų šaulių apmokymui ir duotų subsidiją, bet visi ginklai ir karo medžiaga būtų perimti valstybės betarpiu žinion, o Sąjungai ir atskiriems šauliams už atimamus iš jų ginklus būtų atlyginta nustatyta kaina.

Ta prasme Krašto Apsaugos Ministerijos inciativa esąs sustatytas naujas apie šaulių Sąjungą įstatymas, kuris busias įneštas St. Seimui priimti, kaip pakeitimas jau 1921 m. rugpjūčio mėn. 11 d. įstatymo. Statuto referentui šakelei-Puišui perskaicius naujo įstatymo projektą kalba C. V. vice-pirm. Mikėkevičius. Pažymi, kad einant nuo projekto šaulių Sąjungai gali būti paliekami ar atimami ginklai, kas išimtinai priklausytų nuo Kr. Ap. M-jos narių. Tokiose apyptovose Sąjunga budama, kad nežinotų kokie nauji vėjai gali papusti, negalėtų tinkamai bujoti. C. V. Pirm. VI. Putvinskis sakosi esąs šalininkas nepriklausomos organizacijos. Po draug mano, gal reikėtų Sąjungą suvalstybinti, tuomet vyriausybė būtų visai mums palanki. Ir ištikrųjų šaulių Sąjunga visuomet turi būti su Kr. Ap. M-ja viename kontakte. Bet vėl, reikėtų, kad Kr. Aps. M-ja skirtų Sąjungai visus viršininkus, vadus, o laisvu noru susirašę į būrius šauliai, turėtų vykinti nebe C. V. bet Kr. Aps. M-jos įsakymus. Ginklų kalbamasis klausimas visai tada atpultų.

(Bus daugiau).

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius T.M.D. reikalais reikia sūsti redaktorius V. Širv ydo, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

T.M.D. IZDIN. RAPORTAS.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos 10-tam Seimui, Detroit, Mich., 1922

Organizacijose paprastai išdėninkas pridaboją tik organizacijos išdą, priima narių ir kitas mokeskis, išmoka sekretoriaus ir prezidento raštu duotus įsakymus, dalyvauja pasitarimuose, sprendžia bėgančius organizacijos reikalus. Su tąja minčia ir aš apsiėmiau organizacijai patarnauti, išimtinai einant tik išdėninko pareigas. Bet užėmus tą garbingą vietą, pajutau, kad ant mano pečių užpuolė nelengva darbo našta. Čion bent trumpais ruožais prisieis paminėti atliktuosius darbus.

1.—Perimdamas nuo buvusio išdėninko p. J. W. Lutkausko visą išdą, radau nepabaigtą reikalą su p. J. Ramanausko iš Waterbury, Conn. pavestais T.M.D. globon pinigais. p Ramanauskas buvo palikęs testamentą T.M.D., kad jį išjėskotų jo pinigus iš Waterbury Connecticut Banko, sumoje \$700.00 ir jeigu jį ištikti nelaimė ar mirtis kariuomenėje, kad pinigus priduoūt jo tėvui gyvenančiam Lietuvoje, o jei tėvo nebūtų gyvo, tai pinigai pavėdami Mokslo Draugijai Vilniuje.

Situos pinigus aš atjėskojau ir vėliau atsiėkauk pačiam pinigų savininkui, pinigai buvo atkėkti.

2.— Po seimui trumpame laike centralinio komiteto nariai turėjome pasitarimą kaip būtų galima koveikiauusiai sukelti upas tarpe T.M.D. narių, kad pakėlus organizaciją iš susnudimo. Pasirodė, kad per pastaruosius dvejus metus iki pereitam seimui, nariams nebuvo nieko duota už jų įmokamus metinius mokesčius. Apkalbėjus reikalingumą suteikti nariams dviasiško peno, gavome pasiūlymą nuo "Amerikos Lietuvių Spaudos Draugijos" atpirkti tik ką iš spaudos išėjusią knygą "Lenkų Apaštalaivimas Lietuvoje." Su A. L. S. D. padarėme sutartis, paimti tiek egzempliorų kiek yra T. M. D. narių ir tuojaus nariams išsiuntinėti. Knygos visa ekspedicija buvo palikta man, ką ir išpildžiau 5 d. lapkričio, 1920 m. "Lenkų Apaštalaivimas Lietuvoje" buvo išsiuntinėtą psgal sekretoriaus priduoūtus adresu.

3.— Tuo tarpu Centralinis Komitetas rupinomės paduoti spaudon dar pirmiau buvusio Centr. Kom. užkontraktuota nuo Mato Salčiaus rankraštį "Lenkų Šamokslas Lietuvoje." Nusprendus duoti spaudon šį veikalą, buvo pavesta man visas darbas,—surasti spaustuve, prirengti kontraktai, prirengti iliustracijos, apskaitliavimai etc. Ši knyga buvo spausdinta Chicagoje, tai ekspedicija buvo padaryta per knygų, ten pat ant vietos.

4.— Cent. Komitetas buvo užpirkęs rankraštį nuo J. Gedmno "Psichologijos Rankvedis." Su šiuomi veikalu turėjome labai daug nemalonumų,— spausdinti čion Amerikoje nebuvo galima, dėlei tam tikrų priežasčių: viena: kad laike kares, pabrangus popierai ir darbininkų algoms pakilus, to veikalto atspausdinimas būtų apsiėję apie \$1,500.00; antra; dar svarbesnė priežastis tai tą, kad neradome žmogaus, kuris būtų galėjęs tinkamai rankraštį ištaisyti spaudai prirengti, nes rankraštis vertimas iš Rusų kalbos buvo pagamintas Amerikoje, "pirm poros metų, o Lietuvoje tuom laiku literaturoje buvo įvesta didelės permainos,— daug naujanybių atidengta rašliavoje. Tad šis taip svarbus ir nemažas veikalas nebuvo galima leisti taip kaip buvo

verstas,— reikėjo veik per naują perrašyti ir apmėkti už darbą.

Tame reikale susirašinėjau su p. Bortkevičiene "Lietuvos Ukininko" redaktore, gavus informaciją, kad "Varpo Bendrovė" apsiimtų tą veikalą atspausdinti ir surasti tinkamą žmogų ištaisyti rankraščio. Tuo laik pasitaikė proga, Lietuvon keliavo p. A. Povylaika; rankraštis su pilnomis instrukcijomis buvo įteiktas nuvežti Kaunan, bet galutini susitarimai ir kontraktų sudarymas užėmė nemažai laiko, taip kad visą darbą pėstumėjo net į pradžių šių metų. Centralinis Komitetas buvo pavėdęs man visą darbą, sudarymą kontraktų, ką ir išpildžiau. Knygai pribuvus iš Europos turėjau smagumo ir vėl kuopoms išsiuntinėti nurodytais adresais.

5.— Centralinis Komitetas matydamas, kad šio veikalto nebus galima nariams pateikti iki pradžia 1922 m., sumanė ant greitųjų išleisti bent kokį kitą mažesnį veikalą; nesant gatavų rankraščių ant rankų, buvo man komiteto pavėsta surasti rankraštis. Buvo atsikreipta į žymesnius Amerikoje gyvenančius rašytojus, bet nebuvo galima gauti ant greitųjų jokių moksliskų ar istoriskų veikalų. Buvo pasiulyta Beletristikos ir Eilių; pagaliau p. V. K. Račkauskas pasižadėjo greitu laiku išversti veikalą "Kitas Karas." Sutartis su vertėju, suradimas spaustuves, padarymas kontraktų, prirengimas iliustracijų, braižiniai, prisiejo man pačiam pagaminti ir knygai išėjus iš preso, kuopoms išsiuntinėti.

6.— "Švyturio" Bendrovė iš Kauno buvo pasiūliusi mūsų draugijai propoziciją apsimainyti mūsų laidos knygomis ant jų laidos. Centralinis Komitetas pasitaręs savo tarpe tą propoziciją priėmė, visa pertrektacija buvo pavesta man. Eidamas tan darban pajutau, kad šis darbas nėra taip lengvai atliekamas; reikėjo gauti "Švyturio" Bendrovės knygų katalogas, kurį po keleto kartų rašinėjimo Sekretoriui ir Knygiui, gavau. Bet prasliuko apie tris mėnesiai laiko, susirašinėjimams, gavus katalogą buvo sunku prisirinkti tinkamas veikalas, kurį būtų galima mūsų nariams pateikti. Vienok padariau tinkamą analizą ir padaręs surašą pasiūniau "Švyturio" Bendrovei prašymą, kad prisistų mums nurodytą skaitlių egzempliorų ir kaip greitai knygas gausiu New Yorke, taip greitai bus nariams išsekpedijuotos ir "Švyturio" Bendrovei turės būti atatinamas skaitliūs mūsų laidos knygų iš Chicagos Kaunan pasiūsta, kaipo užmokestis už gautas knygas. Bet nuo "Švyturio" Bendrovės atsakymo iki šiam laikui nesulaukta.

7.— Balandžio 13 d., 1921 m., parašiau pirmininkui ir sekretoriui po laišką sekančio turinio, kuris pats už save kalba: "Gerbiamieji:— Kaip daugelis mūsų tėvynainių keliauja Tėvynėn, taip ir aš turiu viltį pamatyti jos sraunuosius upelius ir žaliuosius jojaulius, iš tos priežasties meldžiu surasti kitą tėvynainį mano vieton, o mane paliuosuoti nuo pareigų pildymo, kaipo "Tėvynės Mylėtojų Draugijos" Išdėninką. Duodu septynes savaites laiko, noriu pervesti visus reikalus kam kitam, nevēliau kaip 1 d. birželio, 1921 m.

Tardamas nuoširdų ačių, pasiėliu su gilia pagarba visiems T. M. D. nariams, A. B. Strimaitis." Manydamas, kad Centralinio

Komiteto likusieji nariai prisilenks mano prašymui išrinkti mano vieton kitą asmenį, sukakus laikui atnaujinimo kaucijos per "The Fidelity and Casualty Co." aš kauciją liepiau panaikinti ir paliuosuoti mane nuo atsakomybės, kas buvo ir padaryta, nuo 21 d. birželio, 1921 m., aš esu suvisai be jokios kaucijos. Vienok tame nieko blogo,— pinigai yra sudėti Baltic States Banke ant vardo T. M. D. Atsitikus mano mirčiai T. M. D. jokių nesmagumų nei išlaidų nepaneštų pervedant pinigus kito išdėninko globon. Apie kaucijos panaikinimą būvau pranešęs pirmininkui.

8.— Po išsekpedijavimo "Lenkų Šamokslas Lietuvoje" ir "Kitas Karas," išsiuntinėjau pasiūlymą knygynams "Amerikos Lietuviui," "Laisvei," "Dirvai," "Tėvynei," "Vienybei" ir individualiams knygų perkupčiams, su tiuksiu, kad būtų galima šių knygų visuomenėje koplčiausiai paskleisti ir kad kiek nors lėšų gryžtų į T. M. D. išdą.

9.— T. M. D. buvo išduotos šešios atskaitos ir paskelbtos organe "Sandaroje." Perimant išdą nuo p. J. W. Lutkausko priėmiau sekančią turtą:

1) S. V. Liberty Bond	\$1,000.00
2) Kings County Savings Bank knygele	1,561.87
3) North Side Bank of Brooklyn knygele	1,506.59
4) 41 ženklių po \$1.50	61.50
Viso	\$4,192.96

Ieigos:

1-mos atskaitos	\$233.62
2-ros atskaitos	399.32
3-čios atskaitos	319.92
4-tos atskaitos	1,233.17
5-tos atskaitos	235.91
6-tos atskaitos	408.52
7-tos atskaitos	350.40
Viso	\$7,410.82

Išmokėta:

1-mos atskaitos	\$ 42.98
2-ros atskaitos	587.01
4-tos atskaitos	989.20
5-tos atskaitos	2,165.31
6-tos atskaitos	176.22
7-tos atskaitos	27-00
Parduota ženklelių 11 po \$1.50	16.50
Viso	\$4,004.22

Ieigos viso \$7,410.82
Išieigos viso 4,004.22
Birž. 18, 1922, lieka \$3,406.60
Geležinis kapit. \$1,659.70
Liberty Bonas 1,000.00
Bėg. reik. fond. 701.90
30 ženkli. po \$1.50 —45.00
Birž. 18, 1922, viso \$3,406.60
A. B. STRIMAITIS,
T. M. D. Išdėninkas.

Tel. S. B. 2485
DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gdytojas ir Chirurgas
506 Broadway, S. Boston.
Valandos: 9-11, 2-4, 7-9.

Kur Gauti "Sandara"
Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekančiose
BRIDGEPORT, CONN.
H. Slavin, 24 Railroad Ave. CLEVELAND, OHIO.
"Dirva", 7907 Superior Ave. P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave CHICAGO, ILL.
J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St. Dr. K. Drangelis % Venta Drug Store 4101 S. Francisco Ave., V. J. Andriulis, 2041 S. Ruble St F. A. Juozapaitis, 4559 S. Hermitage Ave, MONTELELO, MASS.
D. Kella, 9 Aarthur St. A. M. Lanška, 672 N. Main St. P. Batkevičia, 673 Main St. NEW HAVEN, CONN.
K. Makarevičius, 255 Wallace St. LAWRENCE, MASS.
J. J. Urbso & Co. 101 Oak St. Lithuanian Sales Corp., 70 Lawrence St. BROOKLYN, N. Y.
J. Pasniewsky, 87 Grand St. "Vienybė" P. Co., 193 Grand St. J. Mickevičius, 59 Harkins Lane NORWOOD, MASS.
J. Pašakarnis, 1100 Wash. St. WORCESTER, MASS.
M. Paltanavičia, 15 Millbury St.

DOVANOS!

Šiuomi skelbiame, kad neapribuotam laikui "Sandaros" Administracija duos dovanas naujiems nariams bei skaitytojams. Kiekvienas naujas skaitytojas, kuris užsiprenumeruos "Sandarą" ant metų ir prisijus pren. \$2.50, arba naujai įstojantis narys, kuris užsimokės mokesį \$3.00 už visus metus, gaus dovanų knygą ką tik išėjusią iš spaudos "Prabengtis Lietuvių Tautos Senovėje," vertės 25c. arba Fausto Kiršos eilių knygą "Aidu-Aidužiai" vertės 50c. Tad norinti gauti dovanas pasiskubinkite.

Vardas, pravardė .....
Adresas .....

Siųsdami prenumeratą siųskite iškirpę šį skelbimą sekančiu antrašu:
"SANDARA"
327 E Street, So. Boston, Mass.

DAINOS

Išėjo iš spaudos 70 dainų. Kaina vienos knygos 1 dol. 50 centų. Šioji dainų knyga talpina dainas, daugumoje, keturių maišytų balsų, chorams ar kvartetams. Tame skaičiuje yra apie 30 dainų, kurios geriausiai pritaikytos jaunomenei—mokykloms. Dalis dainų sutaisyta vien vyrų balsams ar vien moterų. Ašikumo dėlei, knygos pradžioje, įtaipoje paaškinta kurios dainos, kuriems balsams pritaikytos. Atiduodama chorams papiginta kaina, jeigu choras ima nemažiau 20 knygų vienu kartu. Už 20 knygų — 25 dol. ....
M. PETRAUSKAS, 789 Broadway, So. Boston, Mass.

SKAITYKITE "DIRVA"

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IŠ DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) SAVAITINIŲ LAIKRAŠČIŲ!!!
Suv. Valstijose metams \$2.00
Pusei metų \$1.00
Kanadoje metams \$2.50
Pusei metų \$1.25
Lietuvoje ir kitur metams \$3.00
Pusei metų \$1.50
Reikalaukit kopijos pažūrėjimui — siūndama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogų.
"DIRVA"
7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiskų ir visokių lietuviskų šaknų.
Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užėnėjusio reumatizmo, nuo nušilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptinų ligų ir geriausias patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausias daktarus per telefoną visai uždyką.
H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

VIENYBE

193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Siūndia pinigų į visus pasaulio kraštus.
Parduoda laivakortes ant visų linijų.
Turi didelį knygyną.
Leidžia du sykiu savaitėje politinį ir mokslo laikraštį "Vienybė" su juokingu skyriumi "Tarka." Kaina metams \$3.50. į Lietuvą \$4.50.
Dabar per "Vienybę" eina vienatinio bepartyvių atstovo St. Seime raštas apie Lietuvos tvarką, valdžios įstatymus ir gyvenimą.
Visais reikalais kreipkitės augščiau padėtu adresu.

NAUJIENOS

"NAUJIENOS" yra didžiausias lietuvių dienraštis pasaulyje, ne tik iš dydžio, bet labiausia iš turinio. "Naujienos" nėra vieno žmogaus padaru, bet tikra visuomeninis organas, kurame atspindi nuomonės, sauprotavimai, geismai, patarimai, išmintis visų žymiausių lietuvių veikėjų, darbuotojų, politikų, poetų, mokytojų, mokslininkų ir biznierių. Skaityti "Naujienas," tai reiškia turėti prieš save atspindį visko, kas yra geriausia lietuvių tarpe. Lietuvos žmonės irgi myli skaityti "Naujienas." Užprenumeruokite jiems.

"Naujienos" kainuoja metams Amerikoje \$7.00, Lietuvoje \$3.00.
Jei dar kas nėra matęs "Naujienų" prisijuskit reikalavimą, mes pasiūsime 2 kopijas DYKAI.

NAUJIENOS

Del savo naudos ir garbės skaitykit "Naujienas."
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

EKSKURSIJA KAS SUBATA
I Kauną \$107.60; Liepojun \$107 ir \$5.00 war tax
Iš Kauno ir Liepojaus į New Yorką \$196 ir \$3.00 head tax.
PINIGŲ SIUNTIMAS LIETUVON.
Amerikos Doleriais ir Auksiniais žemjaisiu dienos kursu. Pinigus Lietuvoj gauna arčiausiam pašte laike 25-30 dienų.
P. MIKOLAINIS
53 Hudson Ave, Brooklyn, N.Y.

"111"
CIGARETAI

10c
JIE YRA GERI.

Darbininko Draugas
PAIN-EXPULLEN
Vaizbaženklis užrog. S. V. Pat. Ofiso.
Garsus per daugiau kaip 60 metų.
Jėmųk Jėaro (Anchor) Vaizbaženklį.

PR. ŽIVATAS.
Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.
OFISO ADRESAS:
1836 N. Main St., Scranton, Pa.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Valandos: Nuo 9 iki 10 A. M. " 3 " 5 P. M. " 7 " 8 P. M. Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akių Specialistas.
399a Broadway, Tarpe E ir F gatvių, South Boston.
Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MACDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai.
Ofiso valandos:
Rytis iki 9 val.
Po pietų 1 iki 5
Vakaris 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršui "Iver Johnson" kauptuvė
Patyręs daktaras, priems mos kainos. Atidara subatom po pietų. Nedėliomis par sutartį. Telephonas Park 3311

Vietos žinios.

APIE KEISTAS DIPLOMAS IR "BIZNISKUMUS."

"Darbininkas" keršindamas (nežinia už ką) komp. M. Petrauskui, o neturėdamas kuom, susunka: "ar nekeista jo konservatorija! ar ne keistos jo diplomos "oziams." Jis įnešė į dailei bizniskumą ir ją, dailei, pažemino."

Bet gi kaltint komp. M. Petrauską už bizniskumą, nei kuom neprirandant, yra šmeižtas. Daryti nepamatuotus užmetimus nereikia nei mokyto nei teisingo žmogaus, tą gali padaryti ir nedoras žioplis.

Žiurint į tą visą "Darbininko" pasistengimą surast ką nors tokio, kas galėtų pažeminti komp. M. Petrausko asmenį, ar sumąžinti jo nuopelnus, taip ir matosi, kad "Darb." vietoj džiaugties ir didžiulio vienu savo tautos gabiu ir darbštom vyrų, jis, jei įmanytu, tai pirkty kokią nors komp. eibę, kuomi galėtų pažeminti jo vardą. Jau jei kas negalima kaltinti mamono garbinime, tai komp. M. P.

Ką "Darbininkas" vadina bizniskumu? Kodėlgi nepasakyti, kame tas bizniskumas? Ar už lekcijas mokesčio ėmimas bizniskumas? ar gal kad "Kanklių" nedalina uždyka? o gal už tai, kad jis ima autorišką honorarą už operetes? Jeigu taip, tai juk dailininkams nę valstija, nę privatinės įstaigos neduoda pragyvenimo. Už tuos visus dalykus ima mokesčių ir "Muzikos Tėvas", gerb. Naujalis, nors jis, Naujalis, gauna algą iš Kauno Katedros, prie to imdamas mokesčių už slubus, krikštus ir mišias. Vadinasi — daro "biznį" su gimusiais, augančiais ir mirusiais. Tačiau butų didžiausia nesamone tai primedinti gerb. Naujaliui, niekas iš mūsų negali įgenti vien tik oru. Taigi pasirodo, kad "Darb." tik įžeisti norėjo komp. M. Petrauską. Visiems yra žinia, kad gerb. M. P. yra priešingas bizniskumui dailei. Tą parodo visos jo statytos aperetės, niekad nežiuri iškaščių ar jeigu, tik kad suteikus lietuvių publikai ką nors kilito, gražaus išpudingo. Kiekvienas Gabijietis tą galėtų paliudinti.

Dabar pažiūrėkime apie keistumą komp. M. Petrausko konservatorijos. "Darb." riktelėja: "Ar ne keista komp. M. P. konservatorija?" Kodėl ji keista? koki prirodymai?

Aš apie muziką nedaug suprantu, bet mums žodinas pasako, kad konservatorija tai žodis iš Francuzų kalbos, ir nieko daugiau nereiskia, kaip tik muzikos mokyklą, kurioje mokinama vokalės ir instrumentalės muzikos. Ji gali būti didelė, ar mažą — vardas tas pats. Koją tad keistumą "Darb." suranda gerb. Petrausko Konservatorijoje? "Darb." neįsdrįsta pasakyti, kad tos Konservatorijos vedėjas yra netinkamas.

Toliaus "Darb." sako, kad komp. M. Petrausko diplomos keistos ir duodamos "oziams". Čia ir vėl noroms nenoroms prisieina klaus "Darb.": kame gi tas tų diplomų keistumas?! prirodyti! Diploma, rašytas paliudyjimas baigusiam tam tikrą koki nors mokslo laipsnį. Jei "Darb." redaktorius pasiimtų kelis mokinius mokyti lietuvių kalbos, ir juos išmokyty taisykliškai rašyti, argi "Darb." redaktorius negalėtų išduoti jiems diplomos, liudyjančios, kad tie jo mokiniai taisykliškai rašo? Tai kodėl komp. M. Petrausko, kuris yra pasiekęs Lluoso Meno Dailininko laipsnį, išduotos diplomos choro vedėjams, muzikos mokytojams ar orchesteros vedėjams galėtų būti keistos? Malonės "Darb." paaiškinti. Komp.

M. Petrauskas visiems savo mokiniams suteikia tą, ko jie ateina į mokyklą. Jis įveda jiems į galvą techniską muzikos samonę — tai ir viskas, ką ir geriausias pasaulyje mokytojas gali padaryti. Savo talentų ir gabumų kitam neįduosi.

"Darb." sako, kad komp. M. Petrauskas gamina tik "ozius" ir "Don Kichotus." Šitaip gali sakyti ant komp. M. Petrausko tik tai ar didelis žioplis arba keršto pagautas fanatikas, nes kas seka lietuvių viešą veikimą, tai žino, kad visi žymesnieji Amerikos lietuvių dainininkai ir beveik visi gabesnieji Amerikos lietuvių vargonininkai yra ėmę lekcijas pas komp. M. Petrauską. Ar galėtų kas juos visus vadinti "oziams"? Iš visų komp. M. Petrausko mokinių "Darb." primena vieną Rimkų. Aš pono Rimkaus nepažįstu, jo balsas man neteko girdėti, bet visgi aš drąsiai galiu sakyti, kad bus nemenkesnis už "Darb." redaktoriaus, o vienok "Darb." redaktoriaus niekas oži nevadina. Bet prileiskime, kad pono Rimkaus balsas ištikrų yra nežmoniškas, tai visgi norėčiau žinoti, kur čia galėtų būti komp. M. Petrausko kaltė? "Darb." liogika einant prieitum prie to, kad jei Vyskupas išsventino į kunigus Macochą, kuris paskui virto broldžiu, tai tame yra kaltė vyskupo. Jei kitas Kanados vyskupas išsventino į kunigus tulą Deliorne, kuris tapo pusbrolždžiu, tai už tai yra vyskupas, o ne Deliorne kaltas. "Darbininkas" kaip tik tokia liogika ir vaduojasi.

"Darbininkas" palieka Sodeiką, užpuola "bedievi" Rimkų ir kaltina komp. M. Petrauską, bet jis "Darb." pamiřta Sodeiką, velionį Jušką, Čižauską, Vismaną, Varaitį, kuris atėjo pas kompozitorių M. Petrauską jaunas

Stasys Norkunas.

vaikinas, ir liko gerai išlavintas dailininkas. Strumskį, Pranckaitį, M. Karbaucką, kurį "Darb." visai teisingai pagiria kaip vieną iš gabesnių vargonininkų, o gerb. Karbauckas daugiausia mokinosi pas komp. M. Petrauską. Gerb. Zemantaitis, Worcesterio parapijos vargonininkas, per visą praėjusią žiemą ėmė lekcijas pas komp. M. P. Tik tai prie pabaigos sezono Worcesterio klebonas jam užgynė! Šie visi asmenys anksčiau ar vėliau, vieni mažiau, kiti daugiau, mokinosi muzikos ar dainų pas komp. M. Petrauską. Ar ir jie yra ožiai? ar juos "Darb." drįsta vadinti Don Kichotais?

Čia paminėjau tik vargonininkus ir gerus katalikus. Taip vadinamų "bedievių" kaip Butėno, Biekšos, Mizero, Velickos, Apšiegos, Žiurono, Navadausko, paneles Šarkaitės, Putvinskaitės ir kitų dailininkų visai neminiu vien tik kad nedavus "Darb." progos juos išniekinti.

Kas su komp. M. Petrausko įkalimu Rimkui į galvą, buk jis yra artistas — dainininkas, tai aš štai kokią propoziciją paduo: aš duodu \$10.00 bet kokiai Lietuvos Labdaringai organizacijai, kad ir Tautos Fondui; jei "Darbininkas" tinkamai faktais darodys, kad komp. M. Petrauskas, esąs Rimkui kalės į galvą, buk jis yra dainininkas artistas. Jeigu "Darbininkas" to neprirodys faktais, tai bus aišku, kad "Darbininkas" toli gražu nesielgia taip, kaip katalikiškas laikraštis turėtų elgtis, ir šmeižia komp. M. Petrauską be jokio pamato. Darodyti laiko skiriu vieną mėnesį. Vėliau pakalbėsiu: ar ištikrų kun. Kėmėšis negriovė Gabijos Vaikų choro, kaip kad "Darbininkas" norėtų užginti.

VISŲ ATYDAI!

LIETUVIAI KRIAUCIAI

J. MAT and M. J. NICK

(J. Matulaitis ir M. J. Nesiackas)

247 D St. So. Boston, Mass

Šiuomi pranešame vietos ir apylinkėse lietuviams, kad užlaikome kriaucių dirbtuvę, kurioje suvame visokius naujausios mados drabužius, sulyg kiekvieno pareikalavimo.

Taipgi taisome, išvalome, prosiname ir nukvarbuojame iš senų padarome taip kaip naujus. Darbą atliekame greitai ir gerai. Kviečiame visus atsilankyti, o busite užganėdinti.

M. J. NESIACKAS.

Naujas Atidarymas!

Šiuomi pranešu vietos lietuviams, kad atidarau valgyklą—Restaurantą, tai bus vienintelis liet uviškas restoranas So. Bostone. Valgius gaminime tikroji lietuviškus ir tikiu, kad atsilankę busite pilnai užganėdinti. Atidarymas bus subatoj, rugpiučio 19 d. po šiuom antrašu: M. K. VIRBALAS, 244 Broadway, So. Boston, Mass.

Jau Gatava

NAUJA KNYGA!

PRABENGTIS LIETUVIŲ TAUTOS SENOVĖJE.

Parašė Dr. J. Šliupas.

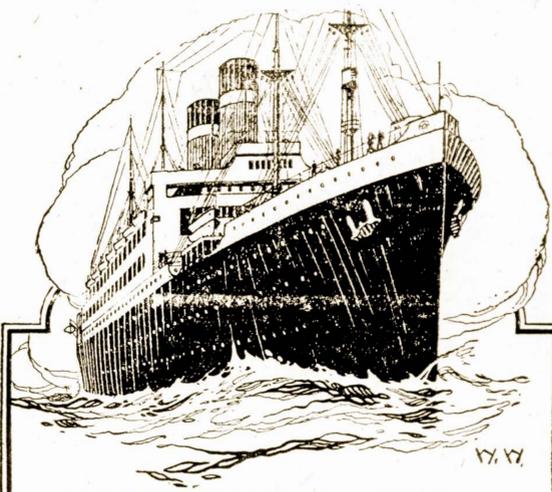
Formatas 9X12, 47 puslapių tik 25c.

Ši nauja knyga tik užbaigta spausdinti. Joje nušviečiama visų Prabengtis Liet. Taut. Senovėje. Visos jos giminingos tautos, jų kovos ir tt. Naudinga kiekvienam lietuviui. Tad papuošk savo knygynėlį su šia nauja knyga.

"SANDARA"

327 E St.,

So. Boston, Mass.

AR KELIAUJATE Į SENĄJĄ TĖVYNĘ?

Reikalaukit šitos dykai duodamos knygelės.

Ji yra parašyta tamstos kalboje ir lengvai suprantama. Gausi tamsta taip pat visokių informacijų apie UNITED STATES LINES laivus. Kokia kliša nekeliatume, pirma, antra, ar trečia, visados busi patenkintas, gausi gera, gražų patarnavimą.

Trečios klišos pasažieriams duodama kambariai su 2, 4 ir 6 lovom. Atskiri kambariai duodami keliaujantiems su seimynomis. Maistas yra geriausias rušies, ir jo duodama užtektinai.

Atkeliaujantiems Reikalauk DYKAI knygelės

Laivakortės Atsiušk, iškirpęs, žemiau padėtajį kuponą ir gausi mūsų mines iš Senosios Tėvynės, apmokėk jų kelionę per UNITED STATES LINES. Užtikrink jiems gerą patarnavimą, tegul jie keliauja po Žvaigždėtos Vėliavos Globa

Informacijų apie laivų išplaukimą ir laivakortes reikalaukite adresuodami:

UNITED STATES LINES

Moore and McCormick, Inc., Roosevelt Steamship Co., Inc.
45 Broadway, New York City
U. S. SHIPPING BOARD Passenger Dept. 684 HS
45 Broadway, New York.

INFORMACIJŲ BLANKA

U.S. Shipping Board Passenger Dept. 684 HS
45 Broadway, New York City
Weldžiu atsiuži man dykai knygutę apie kelionės faktus. Taip pat ir pilnas infor. apie U.S. Lines laivus į Europą, iš Europos. Vardas- pavardė .....
Adresas .....

KURIE NORITE ATSIVEŽTI IŠ LIETUVOS SAVO GIMINIS ARBA KELIAUDAMI Į LIETUVĄ TURĖTI GERĄ KELIONĘ, NELAUKITE NIEKO, TAI KLAUSKITE INFORMACIJŲ LAIVAKORČIŲ SKYRIŲ

BALTIC STATES FINANCE CORP.

357 Broadway,

So. Boston, Mass.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$400,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai, ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — \$150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — \$6.00, 9.00, ir 12.00 į savaitę.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30-th Street,

New York, N. Y.

LIETUVIS GRABORIUS.

Šiuomi pranešu visiems Bostono ir apylinkėse lietuviams, kad nupiginau kainas už grabus, ir visą palaidojimą Palaidoju numirusų už \$100.00 ir augščiau. Pasitaikius reikalui, kviečiu brolius lietuvius ir iš apylinkės kreiptis pas mane, o aš darbą atlieku gerai, gražiai, mandagiai ir pigiau negu kas kitas. Žodžiu sakant patarnauju konogeriausiai, visiems dykai už nuvažiavimą į kitus miestus nieko nerokuju. Pasitaikius reikalui kreipkitės šiuo adresu:

P. J. AKUNEVIČIUS

258 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

Tel. gyvenimo: S. B. 1891-M; Ofiso: 381.

"Gydytojas"

Mėnesinis žmonių sveikatos žurnalas. Mokina kaip apsigauti nuo visokių ligų. Prenumerata Metams \$1.00.

"GYDYTOJAS"

3310 S. Halsted St., CHICAGO.

Ofise Tel. S. B. 441

Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvis Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Puiki Lietuviška UŽEIGA

pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

Ligoniai Kurie Sergate

Reumatu, Dusuliu (Ašma), Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriškoms ligoms ir tt. Visų ligų neminiu, bet bile liga turi, ar kas tavo seimynoje turi, nuo didžiausios ligos iki mažiausiai; galite duoti antrašą, o gausite rodas ir receptus dykai. Idėk už du centu stampą ir gerą antrašą. Dabar geras laikas, vasara ir tiktai šitam laike jus patys save namie pagydysite. Bandykite naminio gydymo — patys sau. Čia turkė progą su garantavimu, bile tik jus tą darysite — pasveiks. Rašykite pas:

ALEX R. SALVIS

P. O. BOX 96 Dalas, Pa.

LIETUVIŲ GARAGE

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavoje automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaikome ekspertą mekaniką dėl sustaitymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVIČIUS.

541 East Broadway,

South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 51370.

Kerdieju Spaustuvė.

(KERDIEJUS PRESS)

598 Broadway, (2-ros Lubos)

SOUTH BOSTON, MASS.

Jei jums reikia gerų spaudinių, kaip Lietuvių, taip Anglų arba ir dar kitomis kalbomis, tai kreipkitės pas Kerdiejus, jie gerai padaro spaudos darbus — be klaidų. Apart paprastos spaudos, Kerdiejai užsima gaminimu ir tokių dalykų kaip šėrai, Paliudijimai ir kitoi produktai, atliekami taip vadinamais Ingraviravimo, Spalvavimo, Imbosinimo bei Lito-grafijos procesais.

Vieta:

Kampas Broadway ir I Street.

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimę. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse švieša užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi devėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jūsų akys geros?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsireiškia, kreipkitės į patyrusių akių specialistą J. L. PAŠAKARNIS, O.D.

377a Broadway, cor. E St.,

So. Boston, Mass.

OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutartį.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALI NGAS

Žinomas senas biznierių

ANT. NAUJOKAITIS

208 West Fifth Street, South

Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos, Morkėta ir Grosernia. Kviečia visus apylinkėse lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų. Čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.